МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему «Управління інвестиційною діяльністю СГ «ТАС» в сучасних умовах»

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0724-фк-з
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньої програми Фінанси і кредит
В.В.Міщенко

Керівник д.е.н., професор Череп А.В.
Рецензент к.е.н., доцент Лепьохін О.В.

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма Фінанси і кредит

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____А.В. Череп

«____»_____2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Міщенко Валерії Валентинівні

1. Тема роботи: «Управління інвестиційною діяльністю СГ «ТАС» в сучасних умовах»
керівник роботи: Череп Алла Василівна, д.е.н., професор
затверджені наказом ЗНУ від 25 березня 2025 р. № 440-с.

2. Строк подання студентом роботи: 3 листопада 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності СГ «ТАС», Державної служби статистики України, Національного банку України, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити сутність, завдання та принципи інвестиційної діяльності страхової організації; з'ясувати місце і роль страхових резервів в інвестиційному процесі; визначити принципи та завдання управління інвестиційною діяльністю страхової організації; проаналізувати фінансовий стан СГ «ТАС»; проаналізувати структуру та динаміку страхових резервів СГ «ТАС»; проаналізувати інвестиційний портфель СГ «ТАС»; побудувати оптимальний інвестиційний портфель СГ «ТАС»; оцінити інвестиційний потенціал СГ «ТАС»; визначити напрями вдосконалення управління інвестиційною діяльністю СГ «ТАС».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 11 рис., 23 табл.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Череп А.В., професор	16.05.2025 р.	16.05.2025 р.
2	Череп А.В., професор	17.06.2025 р.	17.06.2025 р.
3	Череп А.В., професор	01.08.2025 р.	01.08.2025 р.

7. Дата видачі завдання: 02 квітня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	02.04.2025 р. – 07.05.2025 р.	виконано
2.	Виконання вступу	08.05.2025 р. – 15.05.2025 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	16.05.2025 р. – 16.06.2025 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	17.06.2025 р. – 31.07.2025 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	01.08.2025 р. – 15.09.2025 р.	виконано
6.	Формулювання висновків	16.09.2025 р. – 30.09.2025 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	01.10.2025 р. – 02.11.2025 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	03.11.2025 р.	виконано

Студент _____ В.В.Міщенко
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ А.В. Череп
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ І.О. Щебликіна
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 102 с., 11 рис., 23 табл., 74 джерела, 5 додатків

Об’єктом дослідження є процеси управління інвестиційною діяльністю страхової організації СГ «ТАС».

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад та прикладних проблем, пов’язаних із управлінням інвестиційною діяльністю страховика.

Метою кваліфікаційної роботи є подальший розвиток теоретичних положень та удосконалення методичних і практичних рекомендацій щодо управління інвестиційною діяльністю страхової організації.

Методи досліджень: діалектичний метод пізнання, системний, комплексний та структурно-функціональний підхід, кількісний аналіз, методи дедукції та індукції, аналізу та синтезу, метод математичного моделювання.

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями: набув подальшого розвитку методологічний підхід оцінювання ефективності інвестиційної діяльності страхової організації; вдосконалений методичний підхід до формування оптимального інвестиційного портфеля страхової організації шляхом застосування математичного моделювання.

Практичне значення одержаних результатів. Пропозиції щодо формування ефективної системи управління інвестиційною діяльністю можуть бути використані в діяльності страхових організацій.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИКА, СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОРТФЕЛЬ СТРАХОВИКА

SUMMARY

Qualifying work: 102 pp., 11 fig., 23 tab., 74 references, 5 annex

The object of study is a process of investment activity management of insurance company IG «TAS».

The subject of investigation is a system of theoretical and methodical principles and practical problems connected with investment activity management of insurance companies.

The purpose of the qualification work is to justify of the theoretical regulations and work out practical recommendations to elaborate and improve investment activity management of insurance company IG «TAS».

Methods of research: dialectical cognition method; systematic, complex and structural and functional methods, calculation methods, methods of induction and deduction, analysis and synthesis; method of mathematical modelling.

The estimation of financial state of insurance company IG «TAS» has been performed; the estimation of structure and dynamics of insurance resourses of IG «TAS» has been performed; the analysis of investment activity and estimation ofinvestment potential has been performed; the optimal structure of investment portfolio of insurance company IG «TAS» was defined; the recommandations of investment activity management improvement of insurance company IG «TAS» have been elaborated.

The scientific novelty of the results consists in theoretical and methodical justification and solving of the complex issues which are connected with the improvement of investment activity management of insurance company IG «TAS». The study yielded the following scientific results, which are characterized by scientific innovation:

– got further development the methodical approach of efficiency estimation of investment activity of insurance company;

– the methodical approach of optimal investment portfolio of insurance company formation using mathematical modelling has been improved.

The results of research are aimed at estimation and improving the investment

activity management system of insurance companies and can be implemented in practice of insurance companies.

The application of proposed recommendations in practice will ensure formation and effective operation of investment activity management system of insurance companies.

INVESTMENT ACTIVITY OF INSURANCE COMPANIES, INSURANCE RESOURCES, INSURANCE COMPANIES INVESTMENT ACTIVITY MANAGEMENT, INVESTMENT PORTFOLIO OF INSURANCE COMPANY

ЗМІСТ

ВСТУП…… 8
1 ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ……..….. 12
1.1 Сутність, завдання та принципи інвестиційної діяльності страхової організації …… 12
1.2 Місце і роль страхових резервів в інвестиційному процесі …….……. 19
1.3 Принципи та завдання управління інвестиційною діяльністю страхової організації …… 26
2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СГ «ТАС»……..…….. 34
2.1 Оцінка фінансового стану страхової організації СГ «ТАС»……..… 34
2.2 Аналіз та оптимізація інвестиційного портфеля СГ «ТАС» …….. 47
2.3 Оцінка інвестиційного потенціалу СГ «ТАС»…….…… 62
3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СГ «ТАС»…….……. 76
3.1 Управління інвестиційними ризиками страховика ……..…….. 76
3.2 Проблеми та перспективи здійснення інвестиційної діяльності страховиків в сучасних умовах …….……. 83
ВИСНОВКИ …….……... 92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ …….……. 95
ДОДАТКИ …….……... 103
Декларація академічної доброчесності…….. 118

ВСТУП

Сучасні умови розвитку вітчизняної економіки значно впливають на результати діяльності страхових компаній та зумовлюють потребу у пошуку додаткових джерел одержання доходу. Тому інвестиційна діяльність виступає досить важливою складовою, яка дає можливість отримувати додаткові прибутки для того, щоб страховик міг успішно здійснювати свою основну діяльність. Інвестиційна діяльність є важливим джерелом формування капіталу страхової компанії в умовах обмеженості фінансових ресурсів.

Сфера страхування виступає не лише фактором стабілізації економіки, а й сприяє нарощуванню маси функціонуючого капіталу у виробничій системі. Це зумовлює високу потребу в активізації інвестицій страхових компаній в Україні. Інвестиційна діяльність суттєво впливає на фінансовий стан страхових компаній, а правильно обрана інвестиційна політика є основою майбутнього прибутку та високої платоспроможності страхової компанії. Це робить операції з інвестування необхідною умовою функціонування страхових компаній.

Інвестиційна діяльність страхової компанії – це цілеспрямований процес вкладення страхових резервів та капіталу в різні фінансові інструменти для забезпечення прибутковості, ліквідності та виконання своїх зобов'язань перед клієнтами. Страховики інвестують кошти в строго визначені законом інструменти, такі як банківські депозити, облігації, акції, нерухомість та дорогоцінні метали, при цьому дотримуючись встановлених законом вимог щодо рейтингів та граничних розмірів вкладень. Ця діяльність є ключовою для фінансової стійкості компанії і перебуває під наглядом Національного банку України.

Інвестиційна діяльність суттєво впливає на фінансову діяльність страховика, формуючи додаткові джерела доходу від інвестування страхових резервів та власного капіталу в різні активи. Це дозволяє страховій компанії нарощувати власний капітал, підвищувати ліквідність, стабільність та

конкурентоспроможність, а також забезпечувати виплати за договорами страхування.

Однак на сьогоднішній день інвестиційна діяльність страховиків в Україні залишається недостатньо розвинутою, а її потенціал нереалізованим, хоча в перспективі вона здатна забезпечити піднесення економіки.

Актуальність дослідження інвестиційної діяльності страховика полягає в необхідності ефективного управління вільними коштами, що забезпечує прибутковість бізнесу та стабільність страхових резервів. Дослідження дає змогу оптимізувати інвестиційний портфель страховика, мінімізуючи ризики, пов'язані з інвестиціями, та забезпечуючи виконання страхових зобов'язань перед клієнтами.

Мінімізація інвестиційних ризиків є критично важливою для страховика, оскільки вона забезпечує його фінансову стабільність, платоспроможність та здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами. Це дозволяє захистити активи компанії від збитків, забезпечити стабільний прибуток та підтримати розвиток страхового ринку в цілому.

Актуальні проблеми управління інвестиційною діяльністю страхових компаній висвітлено у працях провідних вчених України та зарубіжжя, таких як: Пікус Р., Нестерової Д., Павленко О.П., Ігошина М. М., Денисенко М. П., Токачевої А. В. та інших.

Метою кваліфікаційної роботи є подальший розвиток теоретичних положень та удосконалення методичних і практичних рекомендацій щодо управління інвестиційною діяльністю страхової організації.

Для досягнення мети було визначено такі завдання:

– Проведення аналізу літературних даних щодо питань управління інвестиційною діяльністю страхових організацій;

– проведення оцінки фінансового стану страхової організації СГ «ТАС»;

– проведення оцінки структури та динаміки страхових резервів страхової організації СГ «ТАС»;

– проведення аналізу розміщення коштів страхової організації та проведення оцінки інвестиційного потенціала СГ «ТАС»;

– визначення оптимальної структури інвестиційного портфеля СГ «ТАС»;

– розробка рекомендацій щодо вдосконалення управління інвестиційною діяльністю СГ «ТАС».

Об'єктом дослідження є процеси управління інвестиційною діяльністю страхової організації.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад та прикладних проблем, пов'язаних із здійсненням інвестиційної діяльності страхової організації.

Методи досліджень: діалектичний метод пізнання, системний, комплексний та структурно-функціональний підхід, кількісний аналіз, методи дедукції та індукції, аналізу та синтезу, метод математичного моделювання.

Інформаційну базу дослідження складають дані звітності та інформаційні матеріали страхової організації СГ «ТАС», а також монографічні дослідження та статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями:

– набув подальшого розвитку методологічний підхід оцінювання ефективності інвестиційної діяльності страхової організації;

– вдосконалений методичний підхід до формування оптимального інвестиційного портфеля страхової організації шляхом застосування математичного моделювання.

Практичне значення досліджень інвестиційної діяльності страховика полягає у розробці пропозицій щодо покращення ефективності та стабільності компаній, поглибленні розуміння проблемних аспектів ринку та знаходженні шляхів їх вирішення. Це допомагає оптимізувати управління інвестиційними потоками для досягнення фінансової мети, максимізації прибутку та забезпечення стабільності виплат за страховими полісами. Значення отриманих результатів дослідження полягає у розробці прикладних рекомендацій щодо здійснення і

управління інвестиційною діяльністю страховиків, оптимізації структури інвестиційного портфеля страхової організації.

Окремі положення та результати дослідження проблематики управління інвестиційною діяльністю можуть бути використані при розробці стратегії розвитку страхових компаній, що є запорукою підвищення ефективності їх фінансової діяльності, зміцнення інвестиційної спроможності та забезпечення стабільності їх функціонування.

Основні положення та результати дослідження представлені в тезах у збірнику за результатами Міжнародної науково-практичної конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях»

За результатами дослідження опубліковано статтю в загальним обсягом 0,2 друк. арк.

1 ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1 Сутність, завдання та принципи інвестиційної діяльності страхової організації

В здійсненні інвестиційного процесу страховим організаціям відводиться особлива роль, оскільки вони спроможні виконувати роль та завдання інституційних інвесторів, акумулюючи значні обсяги фінансових коштів страхувальників (юридичних і фізичних осіб). З іншої точки зору, пожвавлення інвестиційної активності вітчизняних і іноземних інвесторів пов'язано із здійсненням страхових операцій. Це гарантує інвесторам поверненість вкладених коштів, і також відшкодування неотриманого доходу у за умов реалізації страхових випадків та інших несприятливих подій, які можуть стати причиною втрати всієї або частини інвестованих сум.

Зауважимо, що здійснення страховими організаціями інвестиційної діяльності є наслідком особливостей страхування як методу перерозподілу коштів, оскільки укладання договору страхування забезпечує страховику право та можливість впродовж певного терміну розпоряджатися тимчасово вільними коштами, отриманими від страхувальників та розмістити їх в різних напрямках. Однак, слід зазначити, що крім коштів, отриманих від страхувальників, страхові організації розпоряджаються власним коштами, які також можуть бути використані страховиками в інвестиційних цілях.

Серед робіт вітчизняних дослідників питань інвестиційної діяльності страхових організацій слід, насамперед, указати на праці Павленко О.П [1,2], Попової Л.П. [3], Ігошина М.М. [4], Гудзинської Л., Грипи В. [5], Денисенко М.П., Токачової А.В. [6] та інших. Питання провадження інвестиційної діяльності страхових організацій та оцінки її ефективності досліджено в роботах зарубіжних

дослідників, зокрема Knox B., Sørensen J. A. [7], Ozdagli A., Wang Z. [8], Szaniewski D. [9], Shindo ·C. [10], Guidara A. із співавторами [11].

Третяк Д., Іщенко Р. [12] відзначають позитивний вплив інвестиційного потенціалу страхових компаній на розвиток економіки країни. Водночас у більшості праць, на нашу думку, недостатня увага приділяється проблемі оцінки ефективності та питанню оптимізації інвестиційної діяльності страхових організацій.

За даними аналізу страхової та інвестиційної діяльності, зокрема в роботі Парфьонова Я.В. [13], більшість страховиків (53%) вважає основною діяльністю страхові операції, а решта віддає перевагу інвестиційній діяльності. Однак, з іншого боку, більшість страхових компаній, в сформованому капіталі яких присутня значна частка іноземного капіталу (75%), віддає перевагу страховій та інвестиційній діяльності, а решта страховій. Подібні дані наводять також Побоча К.П. та Воробей Г.М. та інші дослідники [14-16].

Отже, серед дослідників загальноприйнятою є думка про те, окрім основної діяльності, фактором забезпечення ефективної діяльності страхової компанії є інвестиційна діяльність, яка передбачає:

– страхові компанії мають можливість за рахунок формування страхових резервів надавати широкий асортимент страхових послуг;

– вплив на ключові характеристики страхових послуг та на виконання страхових зобов’язань страховиком в обумовлені договором теріміни;

– визначення ринкової позиції страхової організації;

– надання можливості власникам страхової організації розширювати обсяги страхової діляьності та ефективно управляти страховою організацією.

Дослідження науковців, зокрема Бойко С.І. [17], Рекуненко І.І. та Чорної Т.В [45] показали, що серед стримуючих факторів розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній можна виділити насамперед нестабільну політичну та економічну ситуацію у країні, остаточно невизначені місце та роль страхування в сучасному українському суспільстві, недосконаліть та низьку ефективність регуляторної політики у сфері страхування. Крім того, сповільненню інвестиційної

діяльності страховиків сприяє вузький перелік інвестиційних інструментів, які є в розпорядженні страхової компанії. Також зазначимо, що значний негативний вплив на інвестиційну діяльність страховиків мають достатньо жорстке регулювання страхового ринку, висока ступінь ризику інвестиційних вкладень та їх низька дохідність та корупція. Майже однаково впливають недостатність кваліфікованих фахівців, низька доходність інвестицій та недостатній обсяг інформації, що впливає на прийняття інвестиційних рішень. За думками експертів, низька ліквідність об'єктів інвестування та неузгодженість законодавства не спричиняють значного впливу.

Однак, слід зазначити, що за останні роки на страховому ринку України виникли такі ризики: неможливість здійснювати страхову та інвестиційну діяльність на окупованій території України та на територіях, де ведуться військові дії, девальвація гривні та високий рівень інфляції, суттєве скорочення банківської діяльності, зокрема скорочення депозитного портфеля банків і загальне погіршення ділової активності підприємств.

Вітчизняні дослідники Гончаров В. [18], Павлюк В.А. [19], Овчаренко Т. [20] визначають інвестиційний портфель страхової компанії як цілеспрямовано сформовану сукупність інвестиційних інструментів, призначених для здійснення інвестиційної діяльності у відповідності до розробленої інвестиційної стратегії. Можна назвати значну кількість досліджень економічної та організаційної проблеми формування та оптимізації інвестиційного портфеля страхової організації.

Зауважимо, що вітчизняні дослідники знасну увагу приділяють процесам управління інвестиційним портфелем страхової організації. Серед найвідоміших робіт з дослідження цієї проблеми слід, насамперед, указати на праці Юдіної С.В. із співавторами [21], Прокопчук О.Т., Цимбалюка Ю.А. [22], які розглядають основні принципи, цілі та завдання формування інвестиційного портфеля страхової компанії. Як зазначено у цих роботах, існують певні цілі формування інвестиційного портфеля: збереження капіталу, примноження капіталу, отримання поточних доходів, метою цього процесу є: збереження засобів та їх висока

ліквідність, що в свою чергу частково забезпечується вимогами держави щодо диверсифікації активів страхових організацій, і також Досягнення прибутковості страховика є результатом інвестиційної політики самої страхової компанії.

Процес формування інвестиційного портфеля можна представити так (рис. 1.1) [23]:

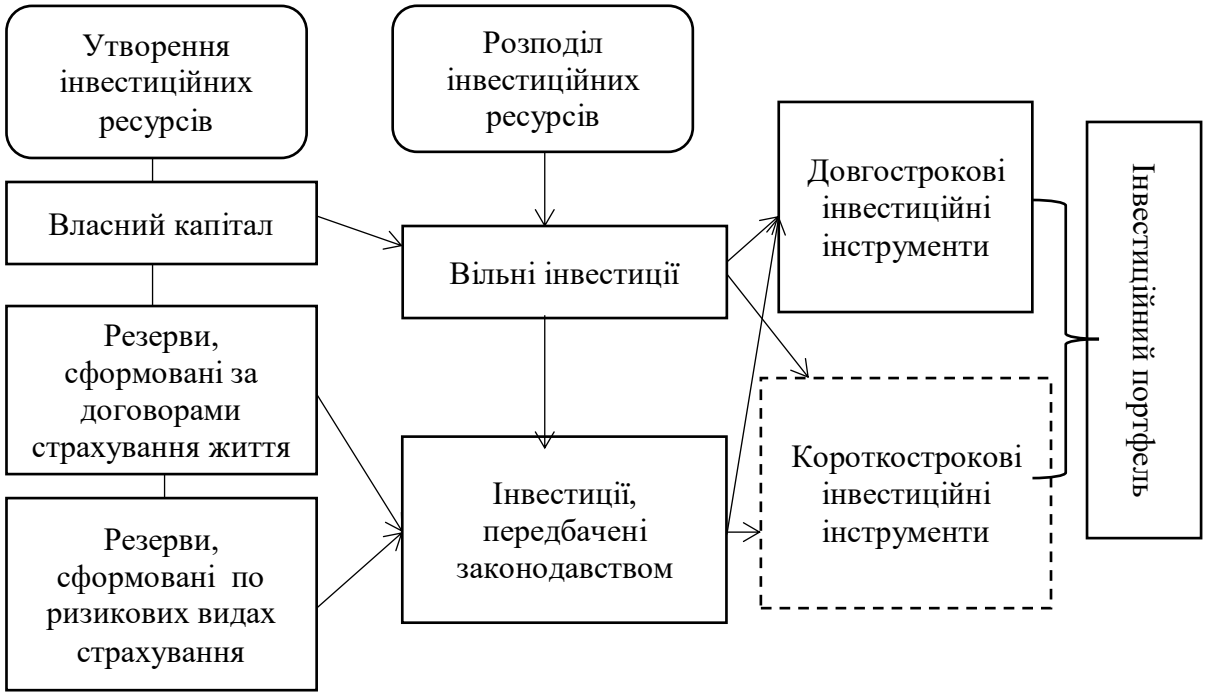

Рисунок 1.1 – Процес формування інвестиційного портфеля страхової організації

На сьогодні досить поширеною є думка про те, зокрема висловлена в роботах Черкасової С.В. [24], Ширінян Л.В. [25], що формування та ефективне управління інвестиційним портфелем страхової організації не тільки зумовлює достатній рівень ліквідності та збереження фінансових ресурсів страхової організації, які перебувають у тимчасовому розпорядженні, але і отримувати додатковий дохід.

Таким чином, формування та управління інвестиційним портфелем є ключовим питанням як для страхових компаній, так і для національної економіки в цілому. Необхідно також відзначити, що встановлювані Законом України «Про страхування» нормативні вимоги, є обов'язковими щодо проведення інвестиційної політики страхових компаній [26]. Однак, слід зауважити, що регуляторні норми

суттєво звужують інвестиційні можливості страхових організацій. І таким чином, необхідно провести ретельне комплексне дослідження чинників, які впливають на інвестиційну активність страховиків. Особливо слід приділити увагу факторам, які підвищують ефективність сформованих страховими компаніями інвестиційних портфелів, і в результаті забезпечують постійний приплив інвестиційних ресурсів.

Зауважимо, що участь та регулятивне втручання держави в інвестиційну діяльність страхових компаній є предметом серйозних досліджень, оскільки саме вона визначає активи та обсяги інвестування. Подібної точки зору дотримуються Кузьменко О. [27] та Мілошевич Н.В. [28].

Законодавчо регламентовані напрями розміщення, нормативи розміщення та принципи розміщення тимчасово вільних коштів зумовлюють ефективність інвестиційної діляьності. Зауважимо, що вимоги та нормативи сформульовано в таких нормативних актах :

– Закон України «Про страхування» [26];

– Правила формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування інших, ніж страхування життя, затверджені розпорядженням Держфінпослуг від 17.12.2004 р. № 3104 [30] та інших.

Основними принципами здійснення інвестиційної діяльності страхової організації більшістю дослідників вважаються такі [30-32]:

– принцип надійності або зворотності. Його дотримання означає забезпечення максимально можливої безпеки вкладень, тобто зведення до мінімуму ризику втрати активу;

– принцип прибутковості. Його дотримання щодо певного виду активу означає можливість здобуття страховою компанією по ньому інвестиційного доходу.

– принцип ліквідності. Дотримання цього принципу означає можливість швидкого і без шкоди для держателя обігу активів в гроші;

– принцип диверсифікації, дотримання якого передбачає виконання вимоги про розподіл капіталів з метою зниження ризику можливих втрат капіталу;

– принцип підпорядкованості. Його дотримання означає, що інвестиційна діяльність страховика повинна забезпечувати страховій компанії отримання інвестиційного доходу в місці, розмірі та в моменти часу, які узгоджені з виконанням страховим зобов'язань.

Зауважимо, що проблеми інвестиційної діляьності страховика присвячено праці [33-35], в яких визначено принципові відмінності інвестиційної діяльності лайфових страхових організацій страховиків, які надають послуги за іншими видами страхування.

Зокрема, для ризикових страхових компаній, ліквідність є ключовим принципом здійснення інвестиційної діяльності. Зауважимо, що внаслідок короткострокового характеру вкладень практично не враховується фактор інфляції, і також принцип прибутковості не є настільки важливим.

Навпаки, в страхуванні життя приорітет має принцип прибутковості, а внаслідок тривалого терміну договорів страхування життя і узгодженню термінів виплат з термінами інвестування ліквідність не грає провідної ролі.

В роботах Надієвець Л. [36], Журавльової Т.О. [37] та інших висвітлюються існуючі в сучасних економічних умовах проблеми та негативні тенденції, які можна вважати основними причинами гальмування інвестиційної діяльності українських страховиків:

– недосконаліть регуляторного законодавства в сфері страхування, невідповідність вітчизняного законодавства європейським стандартам;

– наявність жорстких правил державного регулювання інвестиційного процесу страховиків;

– низька капіталізація вітчизняних страховиків;

– нерозвиненість вітчизняного фондового ринку;

– відсутність надійних фінансових інструментів;

– висока ризикованість інвестиційної діяльності і недосконаліть корпоративного управління;

– відсутність методичного забезпечення щодо розробки та оцінювання інвестиційних стратегій;

– непрозорість страхового ринку.

На думку Шаповал Л.П. [38], нерозвиненість та неефективність інвестиційної діяльності страхових компаній, як наслідок, погіршення показників ринку, зумовлено такими проблемами:

– нерозвиненість регулювання страхування та невідповідність чинного законодавства вимогам європейських стандартів;

– низька ліквідність вітчизняних фінансових інструментів. Особливо гостро ця проблема стосується довгострокових зобов'язань за договорами страхування життя;

– низький рівень капіталізації вітчизняних страховиків;

– непрозорість правового регулювання страхування;

– непрозорість фінансової звітності страхового сектору.

Окремим питанням управління інвестиційною діяльністю страхової компанії є управління інвестиційними ризиками. В цьому аспекті слід, насамперед, указати на праці Іоргачової М.І. [39], Бугрова О.В. із співавторами [40], Бездітко К., Загорської Д. [41], в яких розглядаються як особливості сукупності ризиків страхової організації, так і методи управління інвестиційними ризиками.

Слід зазначити, що при здійсненні інвестиційної діяльності виникають ризик інвестиційної діяльності страхової організації, і також додатковий ризик втрати коштів страхувальників, внаслідок того, що страхові організації відповідають не лише за свої кошти, а і коштами страхувальників, які акумульовані в страхових резервах.

Також зазначимо, що невід’ємною складовою інвестиційного менеджмета страховиків є проведення захоідв з оцінювання та мінімізації ризику. Адекватне кількісне та якісне оцінювання ризиків при аналізі інвестиційних инструментів та

управління ними впродовж проектного цикла зумовлює зведення наслідків ризиків до сприйнятного мінімума.

Отже, незважаючи на певні відмінності у визначеннях поняття інвестиційного ризику принципових відмінностей у розумінні змісту та структури у різних авторів немає, і поняття інвестиційного ризику страхової компанії можна визначити як ризик недостатності коштів для виконання своїх зобов'язань по страховим виплатам, які виникли внаслідок розміщення залучених та власних коштів страхової компанії.

1.2 Місце і роль страхових резервів в інвестиційному процесі

Основою інвестиційної діяльності страхової компанії є залучення сформованих страхових резервів, у зв'язку з чим надзвичайно актуальною проблемою для теорії та практики страхування є формулювання сутності та визначення характеристик страхових резервів. Науковим та практичним проблемам управління страховими резервами присвячено наукові праці Федоренко М. С. [42], Братюк В.П. [43], Яворської Т. В., Войтович Л. М. [44], Рекуненко І.І., Чорної С.В. [45] та інших.

Згідно ст. 31 Закону України «Про страхування» [26] страхові резерви слід розміщувати, враховуючи принципи безпеки, прибутковості, ліквідності й диверсифікації. Щодо розміщення страхових резервів чинним законодавством встановлено певні обмеження на їх представлення у певних видах активів.

Відповідно до ст. 31 Закону «Про страхування» [26], страхові резерви мають бути представлені активами таких категорій:

- грошові кошти на розрахунковому рахунку;
- депозитні вклади;
- валютні цінності та банківські метали;
- нерухомість;
- цінні папери, зокрема акції та облігації;

– цінні папери, що емітуються державою;

– права вимоги до перестраховиків;

– інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів;

– кредити страхувальникам-фізичним особам, які уклали договори страхування життя;

– готівка в касі в обсягах лімітів залишків каси, встановлених Національним банком України.

Вітчизняним законодавством про страхування передбачено, що довгострокові резерви із страхування життя можуть залучатись для здійснення довгострокового кредитування житлового будівництва, зокрема індивідуальних забудовників. Зазначимо, що порядок такого кредитування визначається Кабінетом Міністрів України, а інші види кредитної діяльності лайфовому страховику заборонені.

Узагальнення напрямів розміщення резервів страховиків подано у табл. 1.1:

Таблиця 1.1 – Напрями розміщення страхових резервів страховими компаніями

Види	Форми
1.Власна діяльність	– основні засоби;
	– розробка страхових послуг;
	– відкриття відділень;
	– навчання працівників
Фінансовий ринок	– цінні папери, що емітуються державою;
	– акції, обліґації, іпотечні сертифікати;
	– депозити і банківські метали;
	– обліґації місцевих позик
Реальний сектор економіки за напрямами, визначеними КМУ	– розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування й іншої інноваційної продукції;
	– розвиток інфраструктури туризму;
	– розвиток гірничо-металургійного виробництва;
	– житлове будівництво та розвиток ринку іпотечного кредитування;
	– розвиток транспортної інфраструктури;
	– розвиток сектору зв’язку та телекомунікацій.

В роботах [46,47] зазначено, що тимчасово вільні кошти зі страхування життя мають особливе значення в інвестиційному процесі. Це можна пояснити характерним для цього напрямку страхування тривалим терміном дії договорів, і також тим фактом, що виплати страхового забезпечення в основній частині відбувається лише після закінчення договору страхування. Таким чином, тривалий час ці кошти знаходяться в розпорядженні страховиків і, відповідно дозволяє здійснення інвестування частини резервів зі страхування життя у перспективні проекти.

На відміну від страхування життя, кошти резервів з ризикового страхування, дозволяється розміщувати у високоліквідні, короткострокові активи. Зауважимо, що подібна інвестиційна діяльність має високий рівень ризику, оскільки залежить від багатьох факторів, і вимагає суворого дотримання нормативів для забезпечення платоспроможності страховика. Ефективність інвестиційної діяльності ризикових страховиків визначається балансом між прибутковістю, ризиком та ліквідністю інвестицій, що потребує ретельного аналізу, диверсифікації та застосування інструментів мінімізації ризиків, таких як перестрахування, резервні фонди та хеджування.

Можна припустити, що нещодавно введені вимоги Національного банку України щодо підвищення розміру статутного капіталу пов’язано із тим, що збільшення власного капіталу страховиків зумовлює розширення можливостей проведення страхових операцій і зростання ролі страховиків у інвестиційному процесі. Зауважимо, що такі можливості є лише у великих страхових організацій, які спроможні акумулювати значні кошти і трансформувати їх в інвестиційні ресурси. Також слід зазначити, що подібні вільні ресурси як правило, не пов’язані із конкретними зобов’язаннями. Саме тому їх значна частина може бути інвестована в довгострокові активи з нижчою ліквідністю [48].

Також зауважимо, що страхові організації розпоряджаються власними коштами у вигляді вкладів засновників, а також сформованими за рахунок прибутку спеціальними фондами.

Безпека інвестиційних вкладень страхової компанії може бути досягнута за рахунок застосування спеціальних фінансових інструментів, а також за рахунок диверсифікованості коштів.

Таким чином, вибір інвестиційної політики здійснюється із врахуванням особливостей класів страхування, розміру наявних резервів та терміну інвестування. Зауважимо, що однією із задач державного контролю за інвестиційною діяльністю страховиків є також і захист страхувальників від невиконання страховиком своїх зобов'язань. Зокрема зазначимо, що установлені обсяги розміщення страхових резервів, які прийняті вітчизняними страховиками, зокрема вкладення в нерухомість не можуть перевищувати 10 % загального обсягу резервів за кожним об'єктом; вкладення в акції, які котируються, та гарантовані кредити не перевищують 10 % розміру резервів за кожним із видів зазначених вкладів тощо [48].

Крім того, управління формуванням страхових резервів передбачає виконання певних заходів (рис. 1.2) [49]:

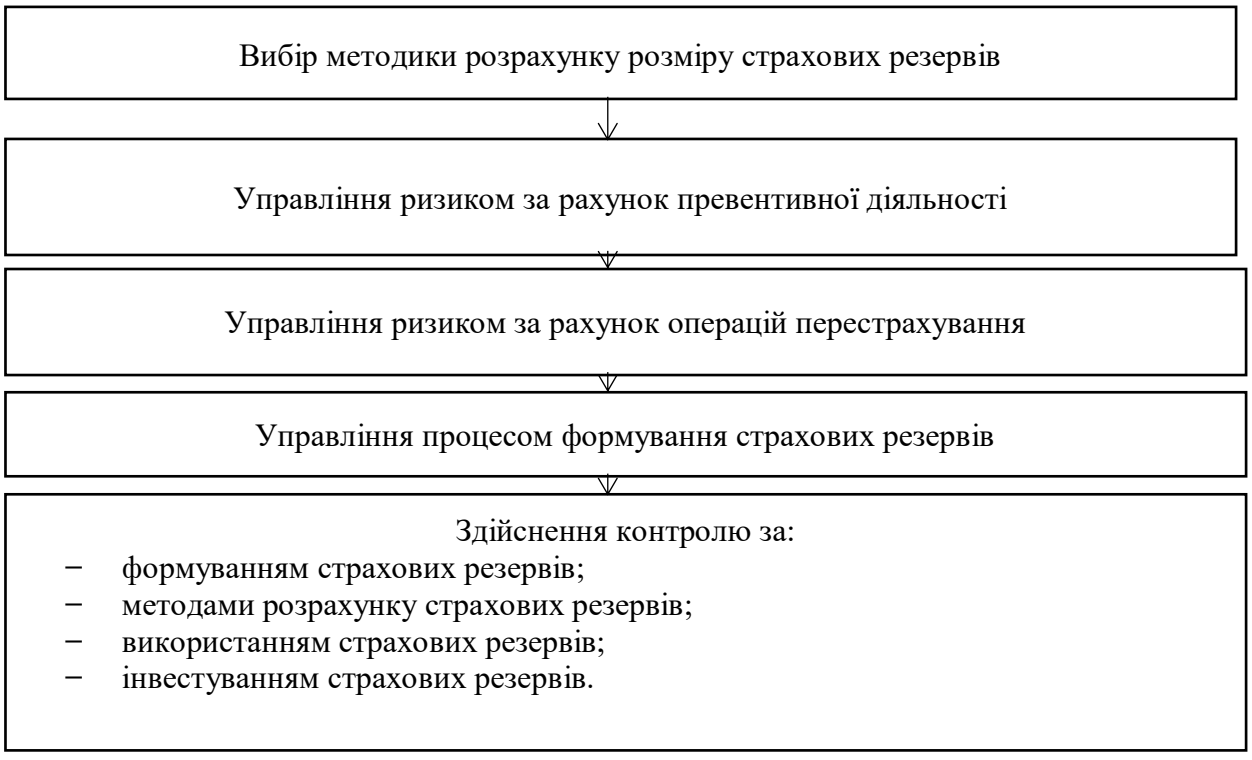

Рисунок 1.2 – Система управління страховими резервами

Отже, страхові резерви, як матеріальне втілення страхових відношень мають реалізовувати ці функції. Зазначимо, що формування збалансованого страхового портфеля та здатність страховика забезпечувати адаптацію діяльності страховика до змін зовнішнього та внутрішнього середовища страховика, забезпечувати стабільне функціонування страхової компанії можливо внаслідок здійснення управління страховими резервами.

Страхові резерви формуються з метою виконання прийнятих зобов'язань перед страхувальниками з одного боку, та для забезпечення фінансової стійкості страховика з іншого. Сформовані страхові резерви відображають загальний обсяг зобов'язань страховика перед страхувальниками щодо укладених договорів страхування, які ще не було виконано за звітний період. Саме тому слід приділити увагу методикам розрахунку та способам формування страхових резервів.

Методом розрахунку резерву незароблених премій, який займає переважну частку (до 85%) в структурі страхових резервів, найбільш відповідає вимогам фінансової стійкості і виконанню фінансових зобов'язань є метод 1/365 на відміну від нормативного методу «плаваючих кварталів».

Більшість авторів вважає, що наданий законодавством вільний вибір методу розрахунку резерву незароблених премій на сьогодні є позитивним кроком. Разом із тим, це ускладнює роботу страховиків, тому що на них лягає більша відповідальність за результати вибору методики та отримання нормативної величини.

Аналіз динаміки формування страхових резервів вітчизняних страховиків показав, що спостерігається позитивна тенденція щодо зростання розмірів власного капіталу і, перш за все, статутного капіталу. Це зумовлено двома факторами. По-перше, необхідністю розширення професійної діяльності, по-друге, вимогами законодавства. Рух у цьому напрямку сприяє підвищенню рівня платоспроможності страховика, а це, в свою чергу, призводить до можливості збільшення розмірів страхового відшкодування.

Крім того, в роботі [50] визначено проблеми, пов'язані із формуванням страхових резервів:

Страхові організації самостійно обирають методику розрахунку страхових резервів, і саме з цієї причини вважаємо необхідним вдосконалення загальної організаційної структури на рівні страхової компанії. Крім того, має бути організована у складі фінансово-економічного відділу служба або підрозділ розрахунку страхових резервів, завданням якого є обгрунтування та практичне застосування методів розрахунку страхових резервів.

Зауважимо, що ключовим завданням управління страховими резервами є формування збалансованого страхового портфеля як передумови забезпечення фінансової стійкості страховика. Крім того, ефективне управління страховими резервами дозволяє страховику оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища та внутрішнього стану страховика.

Важливою задачею фінансового менеджмента страхової організації є безпечне та прибуткове розміщення страхових резервів. Однак, такі питання вирішуються зазвичай на рівні головної компанії, філії позбавлені прав у цьому питанні. З організаційної точки зору, більшість компаній не мають спеціалізованих відділів, які б займалися питанням прибуткового розміщення страхових резервів.

Як показує аналіз літературних джерел, зокрема робіт Нікітенко Г. М. [50], Мирної О.С., Цимбаленко Н.В. [51], в інвестиційному портфелі страхових організацій України найбільшу питому вагу мають вкладення на депозитні рахунки, у той час як основними напрямками вкладень страховими компаніями у промислово розвинених країнах є цінні папери з фіксованим доходом та нерухомість. Можна сказати, що в Україні, виступаючи одними з найбільш крупних інвесторів на фінансовому ринку, страхові компанії не приділяють належної уваги розміщенню коштів страхових резервів і не впроваджують систему управління страховими резервами.

Як показує аналіз інвестиційної діяльності вітчизняних страховиків, основним напрямком вкладення є депозитні рахунки в банках, що є вигідним і для страховика, і для банку. Розміщення коштів на депозитних рахунках не займає багато часу, і для цього не потрібні професійні посередники. З іншого боку, комерційний банк є вигідним партнером страховика на фінансовому ринку. З

іншого боку, пред'являються вимоги щодо кредитного рейтингу банку, що відповідає певному інвестиційному рівню за національною шкалою.

Зауважимо, що формування страхових резервів є основою отримання прибутку від інвестиційної діяльності і впливає також на загальні результати страхової діяльності. За рахунок страхових внесків, отриманих від страхувальників утворюються страхові резерви, які являють собою спеціальні фонди, якими тимчасово розпоряджаються страховики.

Зазначимо, що зарезервовані кошти можуть бути використані страховиком для отримання інвестиційного доходу. Однак при цьому страховики хочуть отримати гарантію збереження коштів, а з іншого боку забезпечити можливість оперативного отримання готівки для погашення зобов'язань перед страхувальниками, прийнятими за договорами страхування. Саме з цієї причини регулювання інвестиційної діляьності страховиків захищає інтереси страхувальників, оскільки безпосередньо вони не приймають участь у здійсненні інвестиційної діяльності.

Також зауважимо, що у разі збиткової основної діяльності, саме здійснення інвестиційної діяльності може забезпечити страховим організаціям прибуток. Особливо це стосується страхових організацій, які надають послуги зі страхування життя.

Також зауважимо, що інвестиційна діяльність страхових організацій суттєво залежить від державного регулювання та державної політики в сфері страхування. Однак, зауважимо, що загальноприйняті у світовій практиці законодавчі обмеження інвестиційної діяльності страховиків не повинні впливати на інвестиційну політику страховика, метою якої є формування зваженого та обгурнтованого портфеля інвестицій для отримання необхідного доходу.

Отже, нвестиційна діяльність страхової компанії – це вкладення тимчасово вільних коштів у різні активи з метою отримання прибутку та забезпечення платоспроможності, що є частиною формування та управління страховими резервами.

1.3 Принципи та завдання управління інвестиційною діяльністю страхової організації

Управління інвестиційною діяльністю страхової організації являє собою комплекс дій щодо реалізації інвестиційних вкладень на основі державного інвестування, інвестування недержавним коштом, іноземного інвестування, спільного інвестування тощо [52-55].

Як зазначалось вище, більшість дослідників визначає метою інвестиційної діяльності страховика забезпечення найефективніших способів збільшення активів страхової компанії з позицій її перспективного розвитку та зростання ринкової вартості. Також зазначимо, що управління інвестиційною діяльністю є частиною загальної фінансової стратегії страховика. Її метою є вибір та реалізація оптимальних та ефективних способів збільшення обсягів активів страховика для забезпечення основних напрямків його розвитку [56-58]:

– забезпечення розширення діяльності страховика, покращення фінансових результатів, зокрема платоспроможності;

– підвищення конкурентоспроможності страховиків;

– реалізація інвестиційного потенціалу.

Основними завданнями управління інвестиційною діяльністю страхових організацій є:

– забезпечення фінансового результату інвестиційної діляьності;

– розробка інвестиційної стратегії;

– аналіз фінансового стану та доцільності залучення інвестицій;

– визначення слабких і сильних сторін страхової організації;

– визначення перспективних напрямків розвитку страхової організації.

Зауважимо, що система соціальних та економічних відносин, що виникають в процесі розміщення тимчасово вільних коштів між страховиками та іншими учасниками інвестиційних процесів на різних рівнях управління є об’єктом управління інвестиційною діяльністю.

Зауважимо, що розмір, фінансові можливості страховика, обрані напрямки інвестиційної політики впливають на вибір моделі управління інвестиційною діяльністю. Крім того, на цей вибір впливає наявність прямих і непрямих державних обмежень чи стимулів та принципи державного регулювання інвестиційної та страхової діляьності.

Отже, можна розгялнути такі системи управління інвестиційним потенціалом страховика [57-63]:

1) Управління здійснює власний інвестиційний підрозділ, в складі якого є висококваліфіковані менеджері і актуарії. Крім того, можливо залучення професійних учасників фінансового ринку, зокрема компаній, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів щодо управління активами.

2) Довірче управління, яке є доцільним для невеликих страхових організацій, які за порівняно невелику оплату отримують професійні послуги, і таким чином можуть підвищити дохідність і диверсифікованість інвестиційного портфеля.

Інвестиційна діяльність страховика передбачає наявність важливих управлінських складових, зокрема інвестиційної політики та інвестиційної програми. Зазначимо, що інвестиційна політика визначає функції управління та принципи побудови організаційного механізму управління інвестиційною діяльністю.

Інвестиційна політика страховика являє собою комплекс заходів щодо пошуку найбільш раціональних шляхів реалізації інвестиційного потернціала, спрямований на оптимізацію основної та інвестиційної діяльності страхової компанії. Дослідженням інвестиційної стратегії присвячено багато робіт, зокрема [7,11,34,37,75].

Як визначено в роботі [47], інвестиційна стратегія страхової компанії передбачає визначення системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності, які, в свою чергу, визначаються загальними стратегічними цілями компанії. Крім того, політика передбачає визначення найбільш ефективних шляхів їх досягнення.

Інвестиційний портфель страхової організації формується відповідно до інвестиційної політики з урахуванням [64,65]:

– фінансових можливостей інвестора;

– ступеня розвитку та кон'юнктури інвестиційного ринку;

– можливостей залучення зовнішніх джерел фінансування;

– інвестиційного клімату;

– характера інвестиційної стратегії (схильності до ризику, наявність ефективних методів управління, рівня агресивності стратегії тощо).

Основною метою управління інвестиційним портфелем страхової організації є забезпечення оптимальних та ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії. Це означає формування комплексу довгострокових цілей інвестиційної діяльності страховика та визначення способів їх досягнення.

В процесі управління інвестиційним портфелем страхової компанії можуть бути визначені такі задачі [64]:

– забезпечення сталого розвитку страховика;

– забезпечення отримання максимального інвестиційного прибутку, зокрема вибір найбільш прибуткового та найменш ризикованого інвестиційного проекту;

– мінімізація інвестиційних ризиків;

– за рахунок здійснення інвестиційної діяльності забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії.

Слід зауважити, що вищевизначені задачі управління інвестиційним портфелем страхової компанії є тісно взаємоповязаними. Зокрема забезпечення сталого розвитку забезпечується реалізацією високодоходних інвестиційних проектів та прискорення їх реалізації. З іншого боку, отримання максимальних прибутків супроводжується зростанням інвестиційних ризиків, що потребує проведення заходів з ризик-менеджменту. Зазначимо, що важливою умовою забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страховика в процесі здійснення інвестиційної діяльності є мінімізація інвестиційних ризиків.

Основні принципи системи стратегічного управління інвестиційною діяльністю страховика, які забезпечують підготовку та прийняття обгрунтованих та виважених інвестиційних рішень можна визначити так [62]:

– принцип інвестиційної гнучкості та альтернативності;

– принцип відповідності;

– принцип інвестиційної вибірковості та комунікабельності;

– принцип мінімізації інвестиційного ризику;

– принцип компетентності.

В інвестиційній політиці страхових організацій можна виділити декілька напрямків (рис. 1.3) [62]:

Рисунок 1.3 – Напрями інвестиційної політики страхової організації

Як зазначається в роботі [62], основою інвестиційної діяльності є стратегія, яка, в свою чергу визначає вибір ефективних інвестиційних інструментів.

Інвестиційні стратегії страховиків розглядаються як єдиний перспективний портфель інвестицій. Визначені стратегії є тим механізмом, за допомогою якого перерозподіляються інвестиційні потоки страховиків.

Загальна стратегія розвитку страхової компанії зумовлює формування інвестиційної стратегії, яка має узгоджуватись із загальною стратегією за цілями та етапами розвитку і є фактором забезпечення ефективного розвитку компанії.

Також слід зауважити, що страхова організація має забезпечити достатній рівень професіоналізму кадрів, які повинні мати досвід роботи з фінансовими інструментами та оцінюванням інвестиційних ризиків, і саме це визначає самостійність компанії в процесі прийняття інвестиційних рішень.

Як зазначається в роботах Пікус Р. [66,67], є певні внутрішні та зовнішні фактори, які визначають особливості процесу розробки інвестиційної стратегії страхової організації (табл. 1.3):

Таблиця 1.3 – Фактори впливу на інвестиційну стратегію

Внутрішні	Зовнішні
– Рівень інвестиційної активності страхової компанії, що відповідає можливостям та перспективним напрямкам страхової організації; – формування інвестиційних ресурсів страховика; – ефективність існуючих систем аналізу та контролю.	– Економічна ситуація в країні та регіоні; – кон'юнктура вітчизняного інвестиційного ринку; – економіко-правові умови функціонування інвестиційного ринку.

Таким чином, інвестиційна стратегія страхової організації передбачає з одного боку здійснення тактичного управління шляхом створення інвестиційного портфелю компанії, та з іншого оперативне управління окремими інвестиційними проектами та програмами. Однак, кваліфікаційна робота в основному присвячена найбільш значимому, на наш погляд, напрямку, пов'язаному із розміщенням тимчасово вільних коштів страхових резервів.

Визначимо етапи реалізації та формування інвестиційної стратегії [66] (рис.1.4):

Рисунок 1.4 – Алгоритм побудови інвестиційної стратегії страхової організації.

Страхова та інвестиційна діяльності з точки зору формування інвестиційної стратегії страховика розглядаються як єдина система, зокрема діяльність страховика можна визначити з позицій системного та функціонального методологічних підходів. Слід визначити, що функціональному підході основним є аналіз елементів системи, а системний підход заснований на синтезі складових елементів системи.

Як зазначають Пікус Р.В та Нестерова Д.С. [57], оцінка розробленої інвестиційної стратегії страхової компанії має здійснюється на основі таких критеріїв:

– узгодженість інвестиційної стратегії та загальної стратегії страховика;

– оптимальність та збалансованість інвестиційної стратегії;

– врахування інвестиційною стратегією зовнішніх умов;

– забезпечення реалізації інвестиційної стратегії із врахуванням існуючого інвестиційного потенціалу;

– досягнення прийнятного ризику реалізації інвестиційної стратегії;

– результативність інвестиційної стратегії.

Отже, перспективним напрямком забезпечення сталого стратегічного розвитку вітчизняних страхових компаній є інвестиційна діяльність, яка зумовлює отримання страховиками додаткових доходів та розширення сфери діяльності.

Висновки до розділу 1

1. Інвестиційна складова має надзвичайно важливе значення у діяльності страхової компанії. Завдяки ефективному інвестуванню коштів страховики мають змогу реалізувати всі притаманні їм функції. Інвестиційна діяльність дозволяє не лише здійснювати власне страхування, а й отримувати значні доходи, що часто визначають прибутковість страхового бізнесу.

2. Значний інвестиційний потенціал ресурсів страховиків як інституціональних інвесторів є важливим елементом інвестиційного середовища держави, адже чинить вплив на темпи зростання національної економіки.

3. Страхові резерви – основне джерело інвестиційних ресурсів. Страховик повинен розміщувати страхові резерви з урахуванням принципів безпечності, прибутковості, ліквідності та диверсифікованості. Фінансове планування, формування та використання страхових резервів відіграє важливу роль для успішної діяльності страхової компанії, беззбиткового ведення справи та запобігання банкрутству страховика.

4. В сучасних умовах сформовані страхові резерви поряд із власними коштами страхової компанії є однією з основних складових системи фінансових гарантій страхування. Більше того, страхові резерви використовуються для отримання інвестиційного доходу. За допомогою використання страховиками механізму розміщення залучених коштів як інвестицій вирішуються питання як економічного, так і соціального характеру, оскільки забезпечується стимулювання економічного зростання та захист населення.

5. На впровадження інвестиційної діяльності впливає чимало чинників. Вкладення коштів страховиками є доволі ризиковим, адже вартість і дохідність об'єктів інвестицій може змінюватися під впливом багатьох видів ризиків – інфляційного, валютного, процентного, кредитного, політичного та ін. Згадані чинники погіршують інвестиційний клімат в Україні та обмежують можливості страховиків щодо вдалого вкладення коштів. Неможливість ефективного інвестування власних і залучених коштів страховиків є однією із основних проблем нормального функціонування страхових компаній в Україні.

2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СГ «ТАС»

2.1 Оцінка фінансового стану страхової організації СГ «ТАС»

Приватне акціонерне товариство «Страхова група «ТАС» (далі – «СГ «ТАС») є одним із лідерів України на ринку страхування. Страхова організація працює з 2001 р. як правонаступник ЗАТ «Страхова компанія «ПриватПоліс», заснованого у 2000 р.

На сьогодняшній день СГ «ТАС» є провідною страховою організацією в Україні, яка пропонує своїм клієнтам якісне професійне обслуговування та широкий асортимент сучасних та інноваційних програм індивідуального та корпоративного страхування. «СГ «ТАС» входить до складу фінансово-інвестиційної групи «TAS GROUP» [68].

Місія СГ «ТАС» – пропонувати клієнтам широкий асортимент сучасних програм індивідуального та корпоративного страхування та надійний фінансовий захист, впевненість і спокій.

Основним видом діяльності «СГ «ТАС» є всі види страхування, а саме проведення страхування, перестрахування, а також здійснення діяльності, пов’язаної з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням. Компанія здійснює усі види обов’язкового, добровільного страхування та перестрахування згідно з вимогами законодавства України, на які вона отримала ліцензії.

Організаційна структура СГ «ТАС» побудована за лінійно-функціональним принципом та складається з 16 відділів, зокрема виділено відділ реклами та PR.

Розміщення коштів страхових резервів «СГ «ТАС» здійснює відповідно до встановлених обов’язкових критеріїв і нормативів достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика.

СГ «ТАС» для поширення страхових послуг використовує послуги страхових посередників, банківські продажі, інноваційні канали, зокрема інтернет-страхування.

Запорукою стабільності діяльності СГ «ТАС» на ринку є ефективний фінансовий менеджмент, впровадження інноваційних цифрових технологій, формування оптимального страхового портфеля та застосування спеціальних технологій перестрахування.

Крім посилення позицій в традиційних сегментах, СГ «ТАС» впроваджує інноваційні страхові продукти та програми та розвиває сервіс, зокрема в напрямку покращення якості обслуговування клієнтів СГ «ТАС» впроваджує цифрові інноваційні клієнтоорієнтовані технології, які дають можливість скоротити терміни врегулювання та виплат страхового відшкодування.

Аналіз фінансового стану страховика передбачає оцінку його стійкості та платоспроможності шляхом вивчення показників ліквідності, рентабельності, ділової активності та платоспроможності. Він дозволяє зрозуміти причини погіршення або покращення фінансового стану страхової компанії та надати рекомендації щодо його зміцнення. Основними завданнями є визначення фінансової надійності (здатності виконувати зобов'язання) та прибутковості.

Оцінка фінансового стану страховика передбачає аналіз його фінансової стійкості, прибутковості та ліквідності, що дозволяє визначити його спроможність виконувати страхові зобов'язання та ефективно управляти ресурсами. Дані аналізу фінансового стану СГ «ТАС» відіграють вирішальну роль при визначенні напрямів політики страхової організації, та використовуються при оцінці виконання поставлених перед страховою організацією завдань і для розробки програм перспективного розвитку.

Для аналізу та розрахунку показників діяльності СГ «ТАС» використаємо дані звітності (ДОДАТКИ А–В) [68].

Початковим етапом аналізу фінансового стану страхової організації є аналіз активів, який передбачає загальну оцінку майна з виділенням оборотних і позаоборотних коштів (табл. 2.1):

Таблиця 2.1 – Структура та динаміка та активів СГ «ТАС»

Показники	Показники, тис. грн			Структура,%		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
1. Баланс	2955864	3154517	4093454	100	100	100
1.1 Необоротні активи	1664428	2436440	2856506	56,31	77,24	69,78
1.2 Оборотні активи, в т.ч.	2955864	698077	1236948	43,69	22,13	30,22
1.2.1 виробничі запаси	3305	4471	3288	0,11	0,14	0,08
1.2.3 дебіторська заборгованість	342477	342113	57828	11,59	10,85	1,41
1.2.4 поточні фінансові інвестиції	706070	414413	938809	23,89	13,14	22,93
1.2.5 кошти та їх еквіваленти	122529	107045	109817	4,15	3,39	2,68
1.3 Витрати майбутніх періодів	2131	491	688	0,07	0,02	0,02
1.4 Частка перестраховика у страхових резервах	115288	90163	126518	3,90	2,86	3,09

Аналіз структури активів балансу СГ «ТАС» показує перевищення частки необоротних активів над оборотними. До необоротних активів СГ «ТАС» належать: нематеріальні активи, незавершене будівництво, основі засоби, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість та відстрочені податкові активи.

Станом на кінець 2022 р. необоротні активи СГ «ТАС» складали 56,31% загального обсягу активів, проте в наступному році спостерігається зростання частки необоротних активів до 77,24%. У 2024 р. частка необоротних активів знизилась і становила 69,78%, що супроводжувалось зростанням частки оборотних активів до 30,22%. Зниження частки оборотних активів може означати збільшення ефективності використання ресурсів, якщо при цьому забезпечується належний рівень продажів, оскільки підприємству потрібно менше оборотних коштів для ведення діяльності. Однак, це також може підвищувати ризики для СГ «ТАС», оскільки може призвести до низького (або навіть від'ємного) чистого оборотного капіталу, що ускладнює погашення поточних зобов'язань.

Також можна побачити зменшення частки дебіторської заборгованості та частки перестраховиків в страхових резервах (що пов’язане із погіршенням перестрахування у зв’язку із нестабільною політичною та економічною ситуацією в Україні та зменшенням обсягів страхування та підвищенням рівня ризиків) та

відповідне зростання їх часток в структурі активів. Хоча, слід відзначити, що в 2024 р. спостерігається невелике підвищення цієї величини у порівнянні із 2023 р.

В структурі оборотних коштів слід відзначити падіння величин виробничих запасів, грошових коштів та їх еквівалентів та інших оборотніх коштів. В цілому спостерігається незначне зростання величини активів (на 11230 тис.грн.) впродовж досліджуваного періоду, що свідчить про нарощування обсягів страхової діяльності (табл. 2.2):

Таблиця 2.2 – Склад та структура оборотних коштів СГ «ТАС»

Стаття	Показники, тис.грн			Структура,%		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.2 Оборотні активи, в т.ч.	1291436	698077	1236948	100,00	100	100
1.2.1 виробничі запаси	3305	4471	3288	0,26	0,64	0,27
1.2.3дебіторська заборгованість	342477	342113	57828	26,52	49,01	4,68
1.2.4 поточні фінансові інвестиції	706070	414413	938809	54,67	59,36	75,90
1.2.5 кошти та їх еквіваленти	122529	107045	109817	9,49	15,33	8,88
1.3 Витрати майбутніх періодів	2131	491	688	0,17	0,07	0,06
Частка перестраховика у страхових резервах	115288	90163	126518	8,93	12,92	10,23

Аналіз структури та динаміки оборотних коштів показав, що впродовж 2022-2024 рр. спостерігалось падіння величини дебіторської заборгованості СГ «ТАС» , і відповідно частка дебіторської заборгованості за цей період також зменшилась з 26,52% до 4,68%.

Значну частку оборотних активів компанії становлять поточні фінансові інвестиції, причому впродовж досліджуваного періоду їх розмір збільшився з 706070 до 938809 тис.грн., і відповідно їх частка збільшилась з 54,67% до 75,90%. Крім того, слід зазначити зростання частки перестраховиків в страхових резервах та зменшення частки коштів та їх еквівалентів після деякого зростання в 2023 р.

Можна побачити, що основну частку майна СГ «ТАС» складають довгострокові зобов’язання та забезпечення, причому впродовж досліджуваного періоду вона збільшується з 64,32% у 2022р., до 66,47% у 2024 р. в основному за

рахунок зростання величини страхових резервів (з 1860435 тис. грн. в 2022 р. до 2680506 тис. грн в 2024 р.) (детально динаміка страхових резервів буде розглянута в п. 2.3). (табл. 2.3):

Таблиця 2.3 – Джерела формування майна СГ «ТАС», тис. грн

Показники	Показники, тис.грн			Абсолютне відхилення,(+/-)		Структура,%		
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2022	2023	2024
Джерела майна	2955864	3154517	4093454	198653	938937	100,00	100,00	100,00
Власний капітал	869688	800125	998620	-69563	198495	29,42	25,36	24,40
Довгострокові зобов'язання та забезпечення в т.ч.	1901326	2045370	2720801	144044	675431	64,32	64,84	66,47
Страхові резерви	1860435	2017086	2680506	156651	663420	62,94	63,94	65,48
Поточні зобов'язання та забезпечення	184850	289022	373934	104172	84912	6,25	9,16	9,13

В той же час спостерігається зростання величини власного капіталу компанії (з 869688 тис. грн. у 2022 р., до 998620 тис. грн. у 2024 р.), але частка в загальній величині пасивів впродовж 2022-2024 рр. постійно зменшувалась.

Складовими власного капіталу страховика є статутний, додатковий та резервний капітал, а також нерозподілений прибуток. Також сюди можуть входити пайовий капітал, інший додатковий капітал та неоплачений або вилучений капітал, хоча ці компоненти можуть мати різний статус у залежності від специфіки компанії.

Можна побачити, що суттєву частку власного капіталу займає непокритий збиток, розмір якого, однак, дещо знизився в 2023 р. Однак слід зазначити, що при цьому частка непокритого збитка СГ «ТАС» зросла з 63,65% в 2022 р. до 69,92% в 2024 р. З іншого боку, спостерігаємо зростання питомої ваги капіталу в дооцінках при збільшенні його абсолютної величини.

Зміна інших складових власного капіталу впродовж досліджуваного періоду несуттєва (табл. 2.4):

Таблиця 2.4 – Структура власного капіталу СГ «ТАС»

Назва показників	Показники, тис.грн			Структура, %		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Зарєєстрований капітал	102000	102000	102000	11,73	12,75	10,21
Капітал у дооцінках	81103	140605	182025	9,33	17,57	18,23
Резервний капітал	16397	16397	16397	1,89	2,05	1,64
Непокритий збиток	553598	541123	698207	63,65	67,63	69,92
Усього власний капітал	869688	800125	998629	100	100	100

Основні фінансово-економічні показники діяльності компанії СГ «ТАС» впродовж 2022-2024 рр. наведено в табл. 2.5:

Таблиця 2.5 – Основні показники діяльності СГ «ТАС», тис. грн

Назва показників	Показники, тис.грн			Відносне відхилення,%		
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
Страхові премії	2201757	2907158	4084889	32,04	40,51	85,53
Премії, передані в перестрахування	124246	138144	197303	11,19	42,82	58,80
Валовий прибуток	1241151	1341252	930980	8,07	-30,59	-24,99
Страхові виплати	904320	1341251	1975269	48,32	47,27	118,43
Виплати, отримані від перестраховиків						
Чистий прибуток	303239	76 177	157 084	-74,88	106,21	-48,20

За підсумками 2024 р. обсяг страхових премій компанії СГ «ТАС» збільшився порівняно з 2022 р. на 85,53% і сягнув 4084889 тис.грн., а в порівнянні із 2023 р. на 40,51%.

Крім того, впродовж досліджуваного періоду слід відзначити суттєве зростання величини страхових виплат (до 1975269 тис. грн.), що в порівнянні з 2022 р. становить на 118,43% більше.

Слід також відзначити, що впродовж досліджуваного періоду спостерігалось зменшення величини чистого прибутку СГ «ТАС», при цьому найгірший показник спостерігався в 2023 р., що можна пояснити впливом соціально-економічної ситуації в країні внаслідок військових дій, а в 2024 р. цей показник продемонстрував деяке зростання.

Наступним етапом аналізу фінансового стану СГ «ТАС» є оцінка ліквідності та платоспроможності.

Ліквідність страховика – це його здатність оперативно перетворювати активи на грошові кошти для покриття своїх поточних зобов'язань, зокрема, виплати страхових відшкодувань. Це ключовий показник фінансової стійкості та надійності страхової компанії, що свідчить про її платоспроможність та здатність своєчасно розраховуватися з клієнтами. (табл. 2.6):

Таблиця 2.6 – Показники ліквідності СГ «ТАС»

Назва показника	Роки			Рекомендоване значення
	2022	2023	2024	
Коефіцієнт покриття	6,99	2,42	3,31	> 2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	6,34	2,99	2,96	> 1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	4,48	1,80	2,80	> 0,2

Можна побачити, що впродовж 2022-2024 рр. показники ліквідності СГ «ТАС» відповідають рекомендованим значенням, що свідчить про достатність оборотних коштів страхової організації, які можуть бути використані для погашення своїх короткострокових зобов’язань, в тому числі і при настанні страхового випадку.

Коефіцієнт покриття дає загальну оцінку ліквідності активів. Впродовж 2022-2023 рр. спостерігалось зменшення коефіцієнту покриття, яке змінилось зростанням в 2024 р. Слід відзначити, що значення цього показника відповідають нормативу.

Також можна побачити, що коефіцієнт швидкої ліквідності СГ «ТАС» впродовж 2022-2024 рр. має тенденцію до зменшення, що зумовлено зменшенням величини короткострокової дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності — це показник, що визначає здатність підприємства негайно погасити свої найближчі зобов'язання за рахунок найліквідніших активів. Можна побачити зменшення цього показника для СГ «ТАС» у 2022-2023 рр. (4,48 та 1,80 відповідно), з наступним зростанням до 2,80 у

2024 р. Зростання даного показника у 2024 р. зумовлене зростанням розміру високоліквідних активів страхової організації та зниженням величини поточних зобов'язань, та є позитивною тенденцією.

Отже, можна зробити висновок про задовільний рівень ліквідності СГ «ТАС» впродовж 2022-2024 рр., і таким чином характеризує здатність страхової організації, швидко розраховуватись з страхувальниками.

Показники рентабельності страхової компанії СГ «ТАС» оцінюють ефективність її діяльності, вимірюючи співвідношення прибутку до витрат, обсягів діяльності, власного капіталу тощо (табл. 2.7):

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності СГ «ТАС»

Назва показника	Розрахункова формула	Роки		
		2022	2023	2024
Рентабельність страхових операцій	$R_o=(П_{со} /V)\cdot 100\%$, де $П_{со}$ – прибуток від страхових операцій, V – сума страхових внесків.	0,24	0,23	0,13
Чиста рентабельність	$R=(ЧП / V)\cdot 100\%$, де ЧП – чистий прибуток, V – сума страхових внесків.	0,14	0,03	0,04
Рівень виплат	$R_в=(S_в /V)\cdot 100\%$, де $S_в$ - сума страхових виплат.	0,41	0,46	0,48
Рентабельність активів	$R_a=(ЧП /A_{ср})\cdot 100\%$, де ЧП – чистий прибуток, Аср – середньорічна вартість активів	0,10	0,02	0,04

Можна побачити, що показник рентабельності страхових операцій СГ «ТАС» зменшується впродовж 2022-2024 рр. Це може бути наслідком зниження ефективності страхової діяльності, що в свою чергу може бути пов'язано із зростанням обсягу страхових виплат, про що також свідчить зростання показника рівня виплат впродовж 2022-2024 рр.

Також зазначимо, що показник рентабельності активів СГ «ТАС» зменшується впродовж 2022-2024 рр. та характеризується достатньо низьким рівнем. Слід зауважити, що низьке значення чистого прибутку страхової організації може бути пов'язано із зростанням витрат, зокрема підвищенням рівня виплат, завищенням

витрат на ведення справ, політикою компанії, спрямованої на заниження страхових тарифів при зростанні інвестиційної діяльності тощо.

У цьому випадку необхідно внести зміни в політику компанії з інвестування страхових резервів та налагодити оперативну систему внутрішнього контролю за рівнем та складом управлінських витрат та знайти можливості їх скорочення.

Важливим показником фінансового стану страхової організації є показник платоспроможності страхової компанії, який свідчить про здатність страхової компанії СГ «ТАС» покривати зобов'язання за рахунок власних активів.

Платоспроможність страхової організації — це її здатність своєчасно та в повному обсязі виконувати свої довгострокові зобов'язання перед клієнтами, що визначається як поточний фінансовий стан та прогнозується на майбутнє. Цей показник залежить від співвідношення активів та зобов'язань компанії, а також її ліквідності, тобто наявності коштів для виконання поточних розрахунків.

Зауважимо, що існуючий рівень фактичного запасу платоспроможності повинен підтримуватися СГ «ТАС» відповідно до обсягів страхової діяльності. Згідно закону України «Про страхування» [26], на будь-яку дату фактичний запас платоспроможності страховика повинен перевищувати розрахунковий нормативний запас платоспроможності.

У закордонній страховій практиці для характеристики платоспроможності страховика використовується показник рівня достатності покриття власними коштами (Capital Adequacy Ratio або CAR) [19]:

$$CAR = (ФЗП - НЗП) / ФЗП \cdot 100\%, \quad (2.1)$$

де ФЗП – фактичний запас платоспроможності; НЗП – нормативний запас платоспроможності.

Для страховиків, які здійснюють ризикове страхування, рекомендовані параметри оцінювання платоспроможності наведені в табл. Д.1 (ДОДАТОК Д).

Визначимо рівень платоспроможності СГ «ТАС» згідно вимог закону України «Про страхування» із використанням показника рівня достатності покриття власними коштами (табл.2.8):

Таблиця 2.8 – Платоспроможність СГ «ТАС»

Показник	Роки		
	2022	2023	2024
Фактичний запас платоспроможності (ФЗП), тис.грн.	906734	816967	996417
Нормативний запас платоспроможності (НЗП), тис.грн.	336868,8	444795,2	624988
Коефіцієнт платоспроможності	2,69	1,84	1,59
Виконання умови платоспроможності згідно Закону «Про страхування»	(ФЗП)> (НЗП)	(ФЗП)> (НЗП)	(ФЗП)> (НЗП)
Показник платоспроможності CAR, %	62,85	45,56	37,28
Оцінка платоспроможності за оцінкою CAR	Добре	Добре	Добре

Отже, впродовж 2022-2024 рр. для СГ «ТАС» можна побачити перевищення фактичного запасу платоспроможності над розрахунковим нормативним запасом. Відповідно коефіцієнт платоспроможності відповідає рекомендованим значенням, хоча існує певна тенденція до зниження.

Однак, слід зазначити, що оцінка платоспроможності за показником CAR пред'являє вищі вимоги, аніж Закон України «Про страхування».

У зв'язку з цим вважаємо доцільним впровадження в страховій компанії СГ «ТАС» ступеневого контролю платоспроможності. Зокрема для різних значень показників платоспроможності пропонується здійснювати різні обсяги перевірок. При цьому зауважимо, що втручання органу страхового нагляду та проведення відповідних коригувальних заходів здійснюється лише у разі досягнення певних критичних значень показників платоспроможності.

Отже, в цілому фінансовий стан СГ «ТАС» можна охарактеризувати як задовільний, і для усунення негативних та збереження позитивних тенденцій страховій організації рекомендовано попереджувальні та запобіжні заходи щодо:

– проведення аналізу структури витрат СГ «ТАС» у динаміці з метою визначення способів їх оптимізації або зменшення;

– проведення аналізу структури дебіторської заборгованості СГ «ТАС», визначення причин виникнення і можливостей погашення;

– підвищення ліквідності активів СГ «ТАС»;

– проведення аналізу ефективності інвестиційної діяльності страховика;

– забезпечення відшкодування фінансових збитків за рахунок управління портфелем цінних паперів.

Важливим фактором підвищення ефективності діяльності страхової організації є формування та управління страховими резервами.

Формування страхових резервів СГ «ТАС» – це процес створення страховими компаніями фондів для забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування. Ці резерви необхідні для покриття як поточних, так і майбутніх зобов'язань компанії, що дозволяє гарантувати виплати, а також забезпечити безперервність діяльності у разі перевищення поточних надходжень над поточними виплатами.

Дослідимо динаміку величини страхових резервів СГ «ТАС» впродовж 2022-2024 рр. (табл. 2.9, рис. 2.1).

Таблиця 2.9 – Склад та структура страхових резервів СГ «ТАС»

Назва показників	Показники, тис. грн			Структура, %		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Страхові резерви, всього	1860435	2017086	2680506	100	100	100
Частка перестраховика в страхових резервах	115288	91603	126518	6,20	4,54	4,72
Резерв незароблених премій	1156301	1043063	1267485	62,15	51,71	47,29
Частки перестраховиків в резервах незароблених премій	23543	2801	2507	1,27	0,14	0,09
Резерв збитків	713134	974083	1413021	38,33	48,29	52,71
Частка перестраховиків в резервах збитків	91745	88801	124011	4,93	4,40	4,63

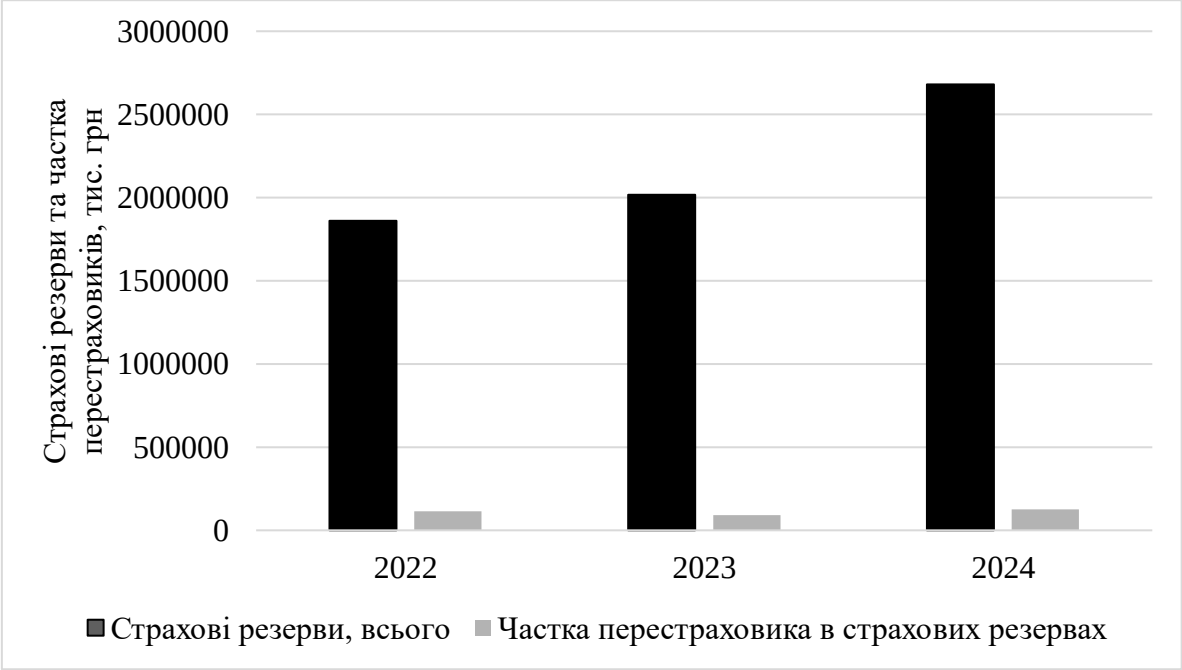

Рисунок 2.1 – Динаміка страхових резервів СГ «ТАС»

Можна побачити зростання величини страхових резервів впродовж 2022–2024 рр. та збільшення частки перестраховиків в цих резервах, що можна пояснити збільшенням кількості страхових операцій. Також можна зазначити, що зростання нестабільності страхового ринку потребувало участі перестраховиків.

Резерв незароблених премій відображає поділ отриманих страхових премій між суміжними звітними періодами та являє собою частину премій за договорами страхування, яка відповідають страховим ризикам, що не минули на звітну дату. Цей резерв призначений для виплат страхового відшкодування в майбутньому та являє собою витрати майбутніх періодів.

Також зазначимо, що розмір страхових резервів не може бути постійною величиною, оскільки обсяг відповідальності страховика за діючими договорами постійно змінюється, що обумовлено безперервністю процесу страхування.

Зауважимо, що визначення розміру резерву незароблених премій здійснюється окремо за кожним видом страхування. При цьому загальна величина резерву незароблених премій дорівнює сумі резервів незароблених премій, розрахованих окремо, за кожним видом страхування. Методи розрахунку резервів незароблених премій передбачено Правилами № 3104 [56].

Динаміка величини резерву незароблених премій та частки перестраховика в резервах незароблених премій представлена на рис. 2.2:

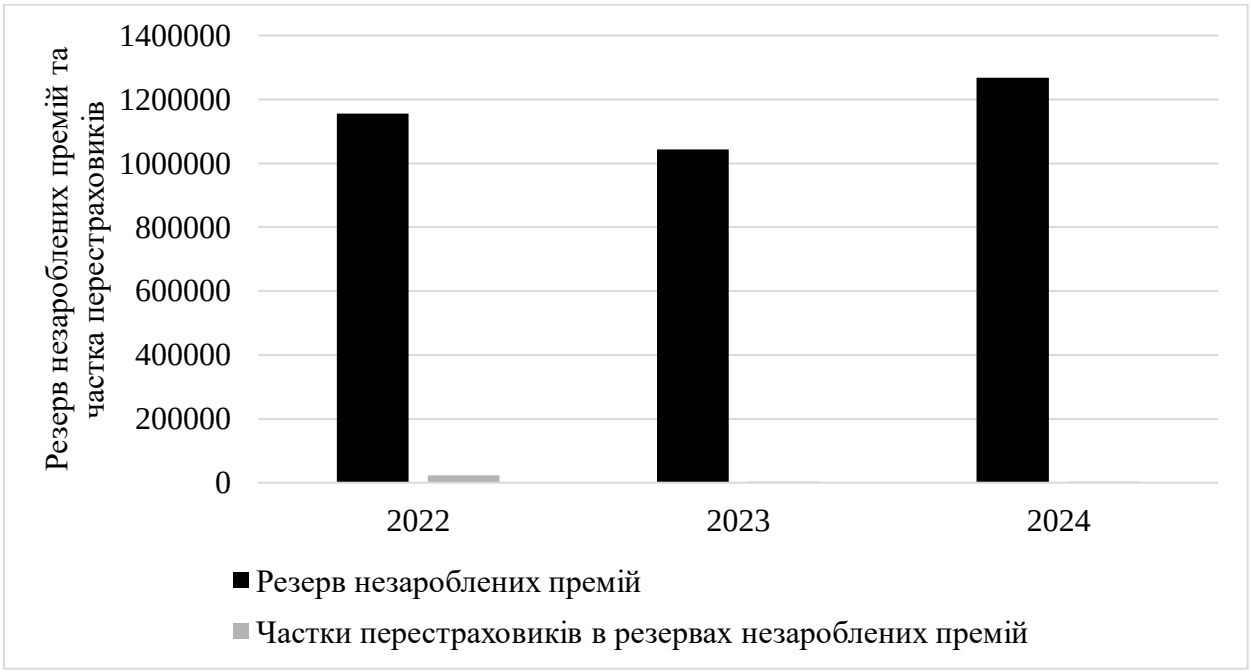

Рисунок 2.2 – Динаміка резерву незароблених премій СГ «ТАС»

Дослідимо динаміку резервів збитків СГ «ТАС» за 2022-2024 рр. (рис 2.3).

Рисунок 2.3 – Динаміка резерву збитків СГ «ТАС»

Резерви збитків формуються на підставі заяв страхувальників на певну дату, що містять відповідні вимоги стосовно відшкодування збитків. Резерв заявлених, але не виплачених збитків являє собою оцінку зобов'язань страховика для здійснення виплат страхових сум (страхового відшкодування) за відомими вимогами страхувальників, включаючи витрати на врегулювання збитків.

В Правилах № 3104 [56] резерви збитків представлено резервом заявлених, але не виплачених збитків та резервом збитків, які виникли, але не заявлені.

Порядок формування спеціальних технічних резервів, до яких належать резерв коливань збитковості та резерв катастроф, визначено Правилами № 3104 [56]. Однак, слід зазначити, що спеціальні резерви СГ «ТАС» не сформовано.

Отже, можна побачити зростання розміру страхових резервів страхової організації СГ «ТАС» в цілому, що свідчить про розширення страхової діяльності та утворення додаткових можливостей для інвестування. Крім того, слід відзначити зростання частки перестраховиків в страхових резервах внаслідок підвищення ступеня ризиковості на страховому ринку.

2.2 Аналіз та оптимізація інвестиційного портфеля СГ «ТАС»

Інвестиційний портфель страховика являє собою сукупність різних інвестиційних активів щодо здійснення інвестиційної діяльності відповідно до інвестиційної стратегії страховика. При цьому за рахунок комбінування інвестиційних інструментів досягається нова інвестиційна якість, яка забезпечує певний рівень доходу при прийнятному рівні ризику. Виходячи із співвідношення доходності та ризику, інвестиційні портфелі суттєво відрізняються за структурою і ступенем складності управління.

Питання управління інвестиційним портфелем страхових організацій висвітлено у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників. І таким чином можна визначити основними цілями формування інвестиційного портфеля збереження коштів, забезпечення високої ліквідності та прибутковості.

При цьому перші дві вимоги забезпечуються законодавчими нормами диверсифікації активів, а досягнення прибутковості є наслідком цілеспрямованих дій страхової організації. Доцільно відзначити, що існують законодавчі обмеження лише щодо розміщення коштів, а процес інвестування власних ресурсів законодавчо не регулюється.

Визначимо особливості оптимального інвестиційного портфеля страхової компанії:

– висока ліквідність портфеля, що зумовлено характером залучених коштів та законодавчими вимогами щодо ліквідності активів страхових компаній;

– низький рівень ризику, що досягається розміщенням фінансових ресурсів страховика за чітко визначеними напрямками;

– формування портфеля за рахунок залучених та власних коштів, що зумовлює здійснення контролю прибутковості інвестиційного портфеля страхової організації;

– середньо- і довгостроковий характер вкладень.

Для цього аналізується Звіт про рух грошових коштів, який показує, як інвестиційна діяльність впливає на загальний грошовий потік групи, використовуючи прямий метод для відображення грошових надходжень і виплат. Проаналізуємо рух коштів СГ «ТАС» у результаті інвестиційної діяльності (табл 2.10):

Таблиця 2.10 – Рух коштів СГ «ТАС» у результаті інвестиційної діяльності

Назва показника	Показник, тис. грн			Відносне відхилення,%		
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
Надходження від реалізації фінансових інвестицій	162 733	306 855	699 905	144 122	393 050	537 172
Надходження від отриманих відсотків	137 946	275 359	321 528	137 413	46 169	183 582
Витрачання на придбання фінансових інвестицій	455 727	884 792	571 878	429 065	-312 914	116 151
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-22 908	449 622	-310 576	472 530	-760 198	-287 668

Можна побачити, що в 2022 р. та 2024 р. спостерігалось від’ємне значення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності СГ «ТАС». Від'ємний чистий рух коштів від інвестиційної діяльності страхової групи означає, що кошти, які були вкладені у придбання інвестиційних активів (наприклад, облігацій, нерухомості, акцій), перевищують кошти, отримані від продажу або погашення цих активів. Однак, слід зауважити, що від'ємний чистий рух коштів від інвестиційної діяльності не є ознакою проблем для СГ «ТАС», а навпаки, вказує на її активну інвестиційну політику, спрямовану на зростання та забезпечення фінансової стабільності.

Аналіз інвестиційного портфеля СГ «ТАС» показує, що в структурі інвестиційного портфеля переважають депозитні банківські вклади. Подібний напрям інвестування є основним для більшості українських страховиків, але слід зауважити, що з урахуванням складної економічної ситуації, відбір банківських установ має бути максимально відкоригованим за критерієм надійності та платоспроможності (табл. 2.11):

Таблиця 2.11 – Структура активів, якими представлено страхові резерви СГ «ТАС»

	Категорія активів для представлення страхових резервів	Структура активів, %		
		2022	2023	2024
1	Грошові кошти на поточному рахунку	12,4	12,4	13,2
2	Банківські вклади (депозити)	33,3	38,8	35,1
3	Банківські метали	1,4	1,3	1,2
4	Нерухоме майно	2	1,2	2,2
6	Акції	35,4	29,4	39,5
8	Іпотечні сертифікати	0,1	0,2	0,3
9	Цінні папери, що емітуються державою	2,3	2,4	2,7
10	Права вимоги до перестраховиків	12,9	14,2	5,8
11	Інвестиції в економіку України	0,3	0,3	0,3
12	Кредити страхувальникам-громадянам	0,0	0,0	0,0
13	Готівка в касі	0,1	0,1	0,00
14	Довгострокові кредити для житлового будівництва	0,00	0,00	0,0
15	Разом	100,0	100,0	100,0

Можна побачити, що переважну частку у структурі інвестиційного портфеля СГ «ТАС» у 2024 р. займають акції підприємств (39,5%), оскільки цей напрям інвестування є одним з найбільш прибуткових, але характеризується достатньо високим ступенем ризику. Частка акцій в портфелі в 2023 р. була нижче і складала 29,4%, що може означати, що у 2024 р. інвестиційна стратегія СГ «ТАС» була більш агресивною та спрямованою на отримання максимального прибутку.

Зазначимо, що страхова компанія СГ «ТАС» впродовж 2022-2024 рр. майже не використовує такі напрями інвестування коштів як: банківські метали, цінні папери, що емітуються державою та інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України. Дана особливість є характерною для більшості страхових компаній, на страховому ринку в Україні.

Наявність високої питомої ваги акцій в інвестиційному портфелі СГ «ТАС» можна пояснити як суб'єктивними, так і об'єктивними причинами. З одного боку, оскільки найбільш поширеною організаційно-правовою формою страховиків є акціонерні товариства, інвестиційні вкладення страхових компаній в основному здійснюються шляхом придбання акцій.

Інвестиційна стратегія страховика — це довгостроковий план дій, який визначає, як компанія інвестує свої кошти для досягнення цілей: максимізації прибутку, мінімізації ризиків та забезпечення фінансової стійкості. Ця стратегія ґрунтується на управлінні інвестиційними ресурсами та включає різні види інвестицій, які відповідають законодавчим вимогам, зокрема державні цінні папери, банківські депозити, нерухомість та інші активи.

Отже, аналіз структури інвестиційного портфеля страхової компанії СГ «ТАС», показав, що компанія дотримується помірно-консервативної інвестиційної стратегії. Основними характеристиками такої стратегії є:

– невисока ступінь диверсифікації портфеля за об'єктами інвестування (оскільки основним напрямом інвестування є банківські депозити);

– страхова компанія розміщує ресурси в активи у національній валюті, що створює валютний ризик;

– середній ризик інвестиційного портфеля;

– портфель акцій може бути збитковим, оскільки значна частка акцій належить підприємствам металургійного та енергетичного комплексу на сході України, діяльність яких призупинена у зв'язку з військовими діями;

– недостатня гнучкість управління портфелем цінних паперів, оскільки не враховуються можливі зміни ринкової кон'юнктури;

– не повно використовуються напрями розміщення власних коштів компанії та коштів страхових резервів [26].

Надалі розглянемо особливості інвестиційних стратегій, які можуть бути застосовані СГ «ТАС» та визначимо структуру інвестиційного портфеля СГ «ТАС» за умов застосування агресивної, консервативної та помірної інвестиційної стратегії.

Основною метою агресивної інвестиційної стратегії страхової компанії СГ «ТАС» є отримання максимальної прибутковості від розміщення коштів страхових резервів і власних коштів компанії за умов достатньої надійності та ліквідності активів [47]. Зауважимо, що реалізація такої стратегії передбачає швидку реакцію компанії на зміни кон'юнктури фінансового ринку та оперативне формування інвестиційного портфеля відповідно до умов ринку.

Ознаками агресивної інвестиційної стратегії є:

– незначна частка вкладень в портфелі в активи із середньою дохідністю та низькою ліквідністю, зокрема в нерухоме майно та інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України;

– активне інвестування вринкові активи, тобто в акції та інші цінні папери підприємств;

– незначна частка вкладень припадає на грошові кошти – абсолютно ліквідний актив, який не приносить дохід.

Для реалізації агресивної інвестиційної стратегії страхова компанія СГ «ТАС» має здійснити такі інвестиції:

– розміщення коштів на депозитних рахунках банків, з високим міжнародним рейтингом надійності (Ощадбанк, ПриватБанк). Слід відкривати довгострокові та середньострокові вкладення, що зумовить зниження ризиків коливань процентних ставок і забезпечить ефективність інвестиційних вкладень. Страхова компанія може розмістити депозити як у національній, так і в іноземній валюті, що дозволить суттєво зменшити ризики валютних коливань;

– розміщення коштів в акції та облігації українських емітентів, зокрема тих емітентів, потенціал зростання яких є високим як в середньостроковій, так і в довгостроковій перспективі, а їх платоспроможність може бути підтримана державою;

– портфель облігацій СГ «ТАС» має складатись з корпоративних та державних облігацій, які мають найвищий кредитний рейтинг міжнародних рейтингових агентств та які входять до списку вищого рівня на фондовому ринку України. Також слід зауважити, що страхова компанія може передати частину активів в довірче управління. Але слід співпрацювати тільки з надійними керуючими компаніями, що мають значний досвід роботи на фінансових ринках і високий кредитний рейтинг.

Основною метою консервативної інвестиційної стратегії є отримання прибутковості від розміщення коштів страхових резервів і власних коштів компанії при дотриманні умов максимальної надійності та ліквідності активів.

Інвестиційна діяльність страхової компанії СГ «ТАС» за умови консервативної інвестиційної стратегії має відповідати таким умовам:

– компанія розміщує як залучені, так і власні кошти;

– інвестиційна діяльність спрямована на забезпечення високої фінансової надійності компанії за будь-яких умов;

– необхідною умовою є абсолютне дотримання законодавства України щодо страхової та інвестиційної діяльності;

– максимізація прибутковості інвестиційних операцій допустима лише за умови дотримання критерію надійності.

Однак, слід зазначити недоліки реалізації консервативної інвестиційної стратегії:

– невисока ступінь диверсифікації портфеля за об'єктами інвестування;

– здійснення інвестицій в активи у національній валюті, що створює певний валютний ризик;

– високий ризик розміщення суттєвої частини фінансового потенціалу страхової організації у фінансовий сектор економіки;

– недостатня гнучкість управління портфелем цінних паперів, що не враховує можливі зміни економічної ситуації в Україні;

За умов консервативної інвестиційної політики СГ «ТАС» має реалізувати такі інвестиції:

– Значна частина інвестиційних ресурсів страхової компанії має бути розміщена на банківських депозитах українських банків з високим міжнародним рейтингом надійності. Депозити доцільно відкривати як на довгостроковий, так і на середньостроковий період у національній і в іноземній валюті;

– Розміщення коштів в державні цінні папери, зокрема в облігації внутрішньої державної позики, при цьому їх питома вага в портфелі має поступово зростати;

– Вкладення коштів в цінні папери українських емітентів, платоспроможність яких може бути підтримана державою;

– інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України, зокрема в житлове будівництво та розвиток інфраструктури туризму.

Як зазначалось вище, метою помірно-консервативної інвестиційної стратегії є отримання прибутковості від розміщення коштів страхових резервів і власних коштів компанії при дотриманні умов максимальної надійності та ліквідності активів, а основну частку активів складають грошові кошти, тобто активи, що мають високий рівень ліквідності [9].

Підведемо підсумки вищесказаного та побудуємо зведену таблицю, в якій наведемо структуру інвестиційного портфеля СГ «ТАС» за умов впровадження різних інвестиційних стратегій (табл. 2.12):

Таблиця 2.12 – Структура інвестиційного портфеля СГ «ТАС» за умов різних інвестиційних стратегій,%

Активи	Інвестиційна стратегія		
	консервативна	агресивна	помірно-консервативна
Грошові кошти на поточних рахунках	18,47	20,47	0,5
Нерухоме майно	12.1	20,12	10,8
Акції	7,4	25,29	25,0
Облігації	9,1	3,1	10,0
Банківські вклади(депозити)	32,0	15,00	53.5
Цінні папери, що емітуються державою	9,4	0,54	0
Інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України	5,35	15,35	0
Права вимоги до перестраховиків	6,00	-	0,1
Кредити страхувальникам-громадянам	0,05	0,05	0,1

Проаналізувавши особливості розміщення коштів страхової компанії СГ «ТАС» за умов різних інвестиційних стратегій, доведено необхідність розробки концепції оптимальної інвестиційної стратегії та оптимізації структури інвестиційного портфеля страхової компанії СГ «ТАС» з метою підвищення його ефективності, надійності та прибутковості.

Оптимізація інвестиційного портфеля є актуальним завданням для страховиків. Як правило, інвестиційна діяльність страхових організацій обмежена окремим напрямками, але подібний підхід не може забезпечити задовільного рівня надійності та диверсифікованості, та високої доходності інвестиційного портфеля. Тому розробка та практичне застосування методики аналізу найкращих напрямків інвестування коштів технічних резервів, розрахунку їх оптимального співвідношення і формулювання відповідних пропозицій для страховиків є необхідною.

Як зазначалось вище, критерії розміщення тимчасово вільних коштів страховиків, а також нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів регламентуються Правилами № 3104 [69]. Впровадження законодавчих обмежень зумовлює забезпечення максимальної надійності та прозорості представлення коштів страхових резервів дозволеними активами.

Проаналізуємо доходність активів, якими можуть бути представлені страхові резерви СГ «ТАС», та розробимо рекомендації щодо удосконалення його структури, для чого доцільно визначити показники оптимального інвестиційного портфеля СГ «ТАС» , тобто набору фінансових інструментів, розміщення коштів в які забезпечать максимальну доходність при певному припустимому показнику ризику.

Оцінку ефективності фінансової та інвестиційної діяльності СГ «ТАС» можна здійснити шляхом порівняння показників фактичного існуючого портфеля СГ «ТАС» з структурою портфеля, визначеного за моделлю Г. Марковіца [70], яка використовується для обчислення оптимальної структури портфеля цінних паперів.

Основними показниками, які використовує така методика є рівень доходності та ризику. Ці показники можна визначити для інструментів портфеля технічних резервів, для цього переведемо показники у єдину одиницю виміру – відсоток річних. Ступінь ризику кожного фінансового інструменту портфеля розраховується як середньоквадратичне відхилення доходності.

Однак, зауважимо, що подібну оцінку можна провести лише для окремих напрямків інвестування, а інші показники, які подібним чином не можуть бути оцінені, недоречно використовувати при формуванні оптимального портфелю за моделлю Г. Марковіца.

Так, модель не розглядає показник прав вимог до перестраховиків, який не є фінансовим інструментом, а лише визначає обсяг технічних резервів, які будуть сплачені перестраховиком у випадку настання страхової події. Також не включається до аналізу показник коштів на поточних рахунках у банках та готівка

в касі через практично нульову доходність. Крім того, слід зауважити, що метою цих активів є забезпечення поточної ліквідності страховика.

Іпотечні сертифікати та інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом міністрів України не увійшли до аналізу через низьку питому вагу даних інструментів у загальному портфелі (разом – 0,6%) та складність проведення розрахунків доходності.

Облігації підприємств не були проаналізовані через велику кількість емітентів облігацій, та різноманітність умов випуску. До того ж незначний обсяг вказаного інструмента у портфелі технічних резервів, низький попит на них значно ускладнює аналіз доходності цього інструменту. Однак, зауважимо, що розміщення коштів в облігації підприємств є перспективним напрямком, доцільним на стадії економічного зростання.

Крім того, зауважимо, що середня доходність за нерухомістю є від'ємною, тому включати її у перелік інструментів для розрахунку недоцільно, оскільки в цьому випадку її питома вага в процесі оптимізації буде дорівнювати нулю.

Середню дохідність активів та ступеня ризику за 2024 р визначено за даними НБУ [71]. Дохідність інших активів – акцій, нерухомості, банківських металів, – розраховується так:

$$Д_k = \frac{(M_i - M_{i-1}) \cdot n \cdot 100\%}{M_{i-1}}, \quad (2.2)$$

де $Д_k$ – доходність k-го інструменту, M_i – ціна одиниці активу у розрахунковому місяці, M_{i-1} – ціна одиниці активу за місяць, що передує розрахунковому, n – кількість періодів.

Для оцінки середньої доходності активів використано дані щодо динаміки доходності обраних активів (за даними НБУ [71]).

Для кожного фінансового інструменту доцільно визначити статистичні характеристики, які використовує формалізована модель, зокрема середнє значення прибутковості, дисперсія і середньоквадратичне відхилення, яке фактично є нормою ризику по кожному з інструментів. Розрахунки здійснено з

використанням оцінки прибутковості інструментів портфеля технічних резервів страховика за 2024 р. [71].

Таким чином, отримані показники середньої доходності аналізованих інструментів портфелю технічних резервів використані в моделі Марковіца:

$$\begin{cases} \sum_{i=1}^{N} w_i r_i \to max; \\ \sqrt{\sum_{a=1}^{N}\sum_{b=1}^{N}(w_a w_b \cdot cov_{ab})} \le y_{req}; \\ 0 \le w_i \le 1; \\ \sum w_i = 1. \end{cases} \quad (2.3)$$

де w_i – частка і-го інструменту в портфелі технічних резервів, r_i – прибутковість і-го інструменту, N – кількість інструментів, cov_{ab} – коефіцієнт коваріації між парами конкретних інструментів, y_{req} – максимально припустимий ризик портфелю технічних резервів.

Реалізація моделі для інвестиційного портфеля СГ «ТАС» здійснена із застосуванням вбудованих функцій MS Excel. Модель реалізовано із врахуванням певного значення ризику формування портфеля. Проведемо розрахунок для рівня ризику 10%. Отримані результати представлені в табл. 2.13:

Таблиця 2.13 – Характеристики фінансових інструментів у портфелі технічних резервів СГ «ТАС»

№	Інструмент інвестування	Дохідність, %	Питома вага,%
1	Депозити	17,5	64,3
2	Акції	8,5	13,8
3	Облігації державні	15,75	7,2
4	Банківські метали	1,26	11,7
	Разом		100
	Загальний ризик портфелю інструментів	10%	
	Оптимальна дохідність сформованого портфелю інструментів	16,76%	

Для більш розгорнутого порівняльного аналізу долучимо портфель страхової організації СГ «ТАС», результати відображені у табл. 2.14:

Таблиця 2.14 – Оптимальне співвідношення фінансових інструментів в портфелі технічних резервів СГ «ТАС», %

Напрямки вкладень	Оптимальне співвідношення, %
Грошові кошти на поточних рахунках	13,75
Депозити	44,59
Банківські метали	7,75
Нерухомість	0
Акції	14,05
Іпотечні сертифікати	0
Облігації державні	4,77
Права вимоги до перестраховиків	15
Готівка у касі	0
Разом	100

Порівнюючи структуру розрахованого оптимального портфелю з даними про розміщення активів СГ «ТАС» (табл.2.12), можна зробити наступні висновки:

1. Портфель фінансових інструментів, що складають технічні резерви, недостатньо наповнений депозитами у національній валюті, що призводить до недоотримання доходів, оскільки відсоток за депозитами у національній валюті є вищим. Портфель СГ «ТАС» має оптимальне співвідношення депозитів у національній валюті, однак у ньому зовсім не представлені депозити у іноземній валюті, що означає недостатній ступнь захисту від валютно-курсових ризиків.

2. Частка акцій українських емітентів перевищує аналогічний оптимальний показник, і тим самим збільшує ризик портфеля. Однак, зауважимо, що цей інструмент має достатньо високу доходність та ступнь ризику внаслідок коливань ринкової вартості необхідним є здійснення детального аналізу в процесі вибору конкретного емітента.

3. Державним облігаціям СГ «ТАС» приділяє недостатню увагу, проте цей інструмент є, по-перше, достатньо вигідним, по-друге, наднадійним, що є оптимальним за критерієм ризик-доходність.

4. відсутність в портфелі СГ «ТАС» банківських металів може призвести до втрати прибутковості, оскільки цей інструмент має високу ступнь ризику та високу доходність. З іншого боку, з точки зору прогнозування доходності банківські

метали є найскладнішим інструментом. Проте, у перспективі, у фазі пожвавлення фінансових ринків, коли, як правило, портфель банківських металів різко дорожчає, у нього можна вкладати кошти за умови швидкої фіксації прибутку.

Також істотна частка належить залишкам на поточних рахунках, що веде до недоотримання доходів від інвестування тимчасово вільних коштів у один або декілька фінансових інструментів, наприклад у державні облігації, що мають достатньо високу доходність та надійність, але відсутні у переліку використаних СГ «ТАС» інструментів.

Зазначимо, що існують напрямки інвестування, відсутні в портфелі СГ «ТАС», зокрема іпотечні сертифікати та облігації, інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України, банківські метали та облігації місцевих позик. Слід зауважити, що на сучасному етапі в Україні практично відсутній ліквідний ринок іпотечних сертифікатів та облігацій, а також облігацій місцевих позик.

Отримані результати реалізації моделі Марковіца можуть бути застосовані в практичній діяльності страхових компаній для розробки тактичних і стратегічних рішень щодо розміщення тимчасово вільних коштів.

Застосуємо метод У. Шарпа [72] для формування оптимального поєднання інструментів в інвестиційному портфелі страхової організації СГ «ТАС».

Згідно цього методу, доцільно формувати інвестиційний портфель, рівень доходності якого наближається до доходності ринкового індексу, який включає в себе зважений набір різних акцій. Індекс української фондової біржі UX [73] включає в себе визначення вартості різноманітних акцій. Зараз індекс UX розраховується на основі цін 15 акцій «блакитних фішок» України, тобто акцій найбільших провідних українських компаній.

Метод Шарпа доцільно використати в умовах обмеженості в інвестиційних ресурсах, оскільки при дотриманні пасивної схеми управління портфелем виникає необхідність сформувати інвестиційний портфель з меншої кількості акцій, ніж включаються до індексу, але при цьому він повинен відповідати рівню ринкової прибутковості.

Визначимо питому вагу фінансових інструментів в загальному обсязі інвестиційного портфеля, що відповідає ринковому індексу.

Модель Шарпа застосовує регресійний аналіз ринку, тобто аналіз даних котирувань. Розрахункова формула моделі має вигляд:

$$S = (R_a - R_f)/S_a, \quad (2.4)$$

де r_a – доходність безпосереднього актива; r_f – доходність без ризикової інвестиції, ; S_a – стандартне відхилення актива.

В моделі введено поняття бета-коєфіцієнта, який вказує на ступінь ризику при вкладенні в той чи інший актив:

$$b = Cov_{am}/s^2_m, \quad (2.5)$$

де cov_{am} – коваріація доходності актива з ринком, s^2_m – дисперсія доходності ринку.

В загальному вигляді залежність цінного паперу від індекса можна записати так:

$$r_{ia} = a_{am} + b_{am} \cdot r_{im} + \sigma \ , \quad (2.6)$$

Де a_{am} – коефіцієнт зміщення (альфа–коефіцієнт); b_{am} – коефіцієнт нахилу (бета- коефіцієнт); σ – випадкова похибка; r_{ia} – доходність актива за і-й період; r_{im} – доходність ринка за аналогічний період.

Альфа-коефіцієнт визначає доходність актива незалежно від динаміки ринка та розраховується за формулою:

$$\alpha = \frac{\sum_{i=1}^{n} y_i}{n} - \frac{\beta \cdot \sum_{i=1}^{n} x_i}{n}, \quad (2.7)$$

де y_i, x_i – доходність рінка в і-й період часу.

Випадкова похибка вказує на можливу неточність моделі та є випадковою змінною, яка має нульове математичне очікування та стандартне відхилення:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{n} y_i^2 - \alpha \cdot \sum_{i=1}^{n} y_i - \beta \cdot \sum_{i=1}^{n} x_i \cdot y_i}{n-2}}. \quad (2.8)$$

Отже, модель Шарпа дозволяє побудувати інвестиційний портфель з використанням індексів (тобто доходності бенчмарка – фондового індекса або індивидуально побудованого ринкового індекса), для чого здійснюється регресійний аналіз та постає задача виявити залежність зміни ціни актива від динаміки бенчмарка.

Розрахунок доцільно провести на основі даних ціни закриття активів провідних підприємств та індексу UX, що дасть можливість отримати значення часток кожної акції в інвестиційному портфелі та вартість портфеля в кожному періоді.

Таким чином, використовуючи індексний метод Шарпа, СГ «ТАС» може сформувати інвестиційний портфель з фінансових інструментів, які входять до індексної корзини української фондової біржі.

Такий портфель буде повністю відповідати ринковій дохідності та буде здатен забезпечити додатковий прибуток і при цьому збільшити рівень диверсифікації страхових резервів. Однак, зазначимо, що формування інвестиційного портфеля з акцій українських компаній в несприятливих економічних умовах, подібний підхід до формування інвестиційного портфеля страховика, не завжди може забезпечити очікуваний результат.

Однак, зауважимо, що при наявності тенденції до зниження загального біржового індексу пасивне формування інвестиційного портфеля з ринковою дохідністю не є раціональним, тому потрібно орієнтуватись на активні методи формування інвестиційного портфеля, які в нестабільних умовах зможуть забезпечити як диверсифікованість, так і дохідність портфеля. Іншим ефективним рішенням для страхової компанії є формування інвестиційного портфеля, що

включає як довгі, так і короткі позиції. З цією метою цілком доречним буде використання методу Хуанга-Літценбергера, оскільки він не має обмежень щодо коротких позицій і не є складним у використанні.

2.3 Оцінка інвестиційного потенціалу СГ «ТАС»

Інвестиційний потенціал страховика – це сукупність грошових коштів, які тимчасово є вільними від страхових зобов'язань і використовуються для отримання інвестиційного доходу. Він залежить від обсягу премій, що надійшли, та коштів, які компанія може тимчасово спрямовувати в інвестиції. Цей потенціал є динамічною величиною, яка залежить від фінансового стану страховика та ефективності управління його інвестиційною діяльністю.

Формування і використання інвестиційного потенціалу страхової компанії забезпечується взаємодією певних економічних складових, зокрема фінансовим потенціалом, який включає власний капітал та зобов'язання страховика; кадровим потенціалом; технічним та інформаційним потенціалом, зокрема технічними засобами та інформаційними ресурсами; розрахунково-платіжним потенціалом; здатністю компанії до впровадження нових видів інвестиційних продуктів; здатністю керівництва компанії до ефективної організації та управління інвестиційною діяльністю.

Зауважимо, що вплив кожної складової потребує оцінювання для своєчасного визначення реальних можливостей страхової організації щодо здійснення інвестиційної діяльності.

Однак, слід зауважити, що оцінка рівня інвестиційного потенціалу страхової організації пов’язана із певними складнощами, зокрема оцінка окремих компонентів, які визначають зміст формування інвестиційного потенціалу страховика. Зауважимо, що рівень інвестиційного потенціалу страховика суттєво залежить від його складових, оскільки зміна рівня кожної викликає зміни рівня потенціалу в цілому. Однак при цьому слід зазначити, що вплив складових не

можна вважати однаковим, що потрібно враховувати при оцінці рівня як окремих економічних складових, так і в цілому інвестиційного потенціалу страхової компанії. Відповідно, можна визначити, що фінансова і кадрова складові в найбільшій ступені впливають на інвестиційний потенціал, а найменший – інноваційна складова.

Оцінка інвестиційного потенціалу страховика передбачає аналіз його фінансової стійкості, прибутковості, ризиків, ліквідності та ринкових позицій за допомогою показників, таких як чистий приведений дохід, внутрішня норма доходності та рентабельність інвестицій. Вона також включає оцінку його ресурсів (матеріальних і фінансових) та здатності генерувати прибуток від інвестицій.

Для визначення ефективності використання інвестиційного потенціалу СГ «ТАС» використано показники, згруповані в блоки «Доходність», «Ліквідність», «Диверсифікація» та «Динаміка» (табл. Є.1, ДОДАТОК Є).

Результати розрахунку показників оцінки рівня використання інвестиційного потенціалу страхової організації СГ «ТАС» наведено в табл. 2.15:

Таблиця 2.15 – Показники інвестиційного потенціалу СГ «ТАС»

Назва показників	Показники,%		
	2022	2023	2024
Блок «Доходність»			
1. Показник доходності власного капіталу	-62,88	16,55	-1,83
2. Показник доходності інвестицій	0,85	9,95	6,07
3. Показник доходності розміщення страхових резервів	0,92	8,35	4,99
Блок «Ліквідність»			
4. Показник загальної ліквідності	194	363	425
5. Показник покриття ліквідними активами страхових резервів	24,37	13,70	14,08
6. Показник покриття ліквідними активами та інвестиціями страхових зобов'язань	66,51	63,74	64,53
Блок «Диверсифікація»			
7. Показник участі в капіталі	21,81	23,00	21,04
8. Показник частки страхових резервів в активах	47,11	43,88	48,32
Блок «Динаміка»			
9. Показник зростання активів	81,15	104,60	107,67
10. Показник зростання інвестиційного портфеля	73,01	94,80	117,09

Результати розрахунку значень показників, які відповідають рівню використання інвестиційного потенціалу страховика слід оцінити за відповідною шкалою та порівняти із показниками розвиту фінансового ринку, зокрема доходністю державних цінних паперів на первинному ринку та середніми значеннями відповідних показників на ринку [72].

Розраховані значення показників інвестиційного потенціалу СГ «ТАС» (табл.2.16) порівняємо із шкалою оцінки показників рівня використання інвестиційного потенціалу страховика (табл. Є.2, ДОДАТОК Є).

Також врахуємо значення доходності державних цінних паперів на первинному ринку впродовж 2022-2024 рр.(розрахованими за даними НБУ [71]) та середні значення відповідних показників на страховому ринку (розраховано за даними сайту Форіншурер [74]) (табл. 2.16):

Таблиця 2.16 – Оцінка рівня використання інвестиційного потенціалу СГ «ТАС»

Назва показників	Оцінка		
	2022	2023	2024
1 Показник доходності власного капіталу	Незадовільно	Задовільно	Незадовільно
2 Показник доходності інвестицій	Задовільно	Задовільно	Задовільно
3 Показник доходності розміщення страхових резервів	Задовільно	Задовільно	Задовільно
4 Показник загальної ліквідності	Добре	Добре	Добре
5 Показник покриття ліквідними активами страхових резервів	Незадовільно	Незадовільно	Незадовільно
6.Показник покриття ліквідними активами та інвестиціями страхових зобов’язань	Задовільно	Задовільно	Добре
7 Показник участі в капіталі	Добре	Добре	Добре
8. Показник частки страхових резервів в активах	Незадовільно	Незадовільно	Незадовільно
9 Показник зростання активів	Задовільно	Добре	Добре
10 Показник зростання інвестиційного портфеля	Задовільно	Добре	Добре

Отже, можна зробити висновок про те, що рівень використання інвестиційного потенціалу СГ «ТАС» по певним позиціям важко оцінити, оскільки

спостерігається неоднозначна оцінка. Однак, за певними ознаками оцінка інвестиційного потенціалу є незадовільною.

Також отримані прогнозні розрахунки характеризують його тенденцію до зростання. Але оцінка інвестиційного потенціалу СГ «ТАС» протягом 2022-2024 рр. на основі коефіцієнтного методу показала, що незважаючи на достатній обсяг інвестицій, керівництву страхової компанії в процесі управління інвестиційним потенціалом необхідно звернути увагу на низький рівень ліквідності активів.

Активи є основним джерелом інвестицій, тому доцільно провести оцінку динаміки та структури активів, визначені статтею Законом України «Про страхування» для представлення інвестиційного портфеля протягом 2022-2024рр., з метою виявлення причини зменшення їх ліквідності.

Було з’ясовано, що основними складовими інвестиційного портфеля є цінні папери та банківські вклади, обсяг яких збільшився відповідно. В той час значно зменшилась частка ліквідних активів, а саме: акцій, облігацій, іпотечних сертифікатів та грошових коштів на поточному рахунку.

Правомірно зазначити, що на страховому ринку України в 2022 р. депозити та цінні папери, емітовані державою були основними активами для інвестування. Відповідна ситуація прослідковується в процесі оцінки структури активів СГ «ТАС».

Тому, виходячи з вищенаведеного, необхідно провести диверсифікацію інвестиційного портфеля, визначеного законодавством, за рахунок збільшення частки високоліквідних активів. Виходячи з того, що основною складовою інвестицій є цінні папери, то державі необхідно використовувати європейську практику застосування нового виду страхування – інвестиційне «фондове страхування» або Unit-Linked. При укладанні такого страхового договору одна частина доходу є фіксованою, а інша – інвестиційною складовою, що й забезпечує дохід страхувальнику, залежно від його діяльності на ринку цінних паперів.

Згідно нової моделі державного інвестиційного регулювання страхового ринку, для якісного управління платоспроможністю та підвищення ліквідності необхідно забезпечити коректну оцінку вартості активів страхових компаній та

адекватність оцінки резервів. Оскільки активи є основною складовою формування інвестиційного потенціалу, то вони мають бути високоякісними та високоліквідними для забезпечення покриття страхових зобов'язань. Запровадження даної моделі дозволить:

− забезпечити відображення справедливої вартості активів;

− визначити чіткі дії страховика у разі невиконання вимог платоспроможності та ліквідності;

− збільшити рівень капіталізації та стійкості страхової компанії;

− посилити конкурентоспроможність на страховому ринку;

− створити прозору систему функціонування та підвищити інвестиційну привабливість для іноземних інвесторів.

Це в свою чергу буде сприяти підвищенню довіри споживачів до страхових компаній, що призведе до збільшення їх фінансових ресурсів та посилить активність інвестиційної діяльності.

З огляду на особливості функціонування страхових компаній, можна констатувати факт, що страховикам слід проходити аудиторську перевірку, яка повністю охоплюватиме всю здійснювану ними інвестиційну діяльність і забезпечуватиме своєчасне виявлення слабких сторін у внутрішньому контролі та недоліків операційної системи.

Аудиторам слід проводити оцінку незалежності та загальної ефективності функції страховика з управління активами. Для цього вони повинні ретельно оцінити ефективність внутрішнього контролю щодо виміру, обмеження ризиків та повідомлення про них. Аудитори повинні приділити увагу аналізу ступеню дотримання лімітів по ризикам та надійності і своєчасності подання інформації керівництву компанії.

Крім того, аудиторам доцільно періодично переглядати портфель активів страховика та письмовий виклад його інвестиційної політики і процедур для забезпечення дотримання нормативних зобов'язань страхової компанії. При здійсненні моніторингу управління активами страхових компаній наглядові органи повинні пересвідчуватися в тому, що ці компанії здатні ідентифікувати,

забезпечувати моніторинг, вимірювати, контролювати відповідні ризики та звітувати про них.

Для здійснення оцінки того, як страховики контролюють інвестиційні ризики, наглядові органи можуть періодично вимагати подання даних за наступними категоріями:

– звіт по загальній політиці щодо інвестування та платоспроможності;

– процедури управління активами;

– конкретні деталі щодо інвестиційної політики та процедур моніторингу і контролю (класи активів, обрані для використання компанією та деталі щодо складу портфеля; процедури схвалення використання нових інвестиційних інструментів і забезпечення зміни впроваджених процедур контролю при появі нових інструментів інвестування).

За загальним визначенням побудова системи моніторингу в інвестиційній діяльності охоплює такі основні етапи:

1. Побудова системи інформаційних звітних показників за кожним об’єктом моніторингу.

2. Визначення стандартів, які виділяються в системі показників.

3. Оперативне відстеження поточних результатів.

4. Порівняння фактичних результатів із плановими показниками.

5. Аналіз причин відхилень отриманих результатів від запланованих, а також пошук відповідальних осіб.

6. Визначення сильних і слабких сторін інвестиційного проекту, а також його можливостей, і обмеження у відповідний проміжок часу.

7. Формування звіту за наслідками порівняння.

Всі зазначені елементи інвестиційного контролінгу – від планування до контролю – необхідні для забезпечення можливості здійснення аналізу інвестиційної діяльності страхової компанії. У системі інвестиційного контролінгу, як правило, проводиться ретроспективний аналіз, аналіз поточний і перспективний.

Отримані результати свідчать про те, що інвестиційний потенціал СГ «ТАС» використовується недостатньо. Але з іншого боку, оскільки потенціал не є вичерпаним, це може означати наявність резервів його підвищення.

Крім того, зауважимо що методика оцінювання рівня використання інвестиційного потенціалу страхових організацій потребує стандартизації та вироблення єдиного критерія оцінки.

Зазначимо, що вдосконалення інвестиційного потенціалу страхової організації СГ «ТАС» потребує вирішення таких питань:

– розроблення єдиної системи оцінювання рівня інвестиційного потенціалу страховиків;

– розробка системи заходів, напрямлених на покращення компонентів інвестиційного потенціалу;

– визначення чинників впливу та формування функціональної моделі управління інвестиційним потенціалом страхової компанії.

На інвестиційний потенціал страховика впливають внутрішні фактори, такі як розмір страхових резервів та власного капіталу, а також зовнішні фактори**,** зокрема стан страхового ринку, політична та економічна ситуація в країні, рівень оподаткування та розвиток фінансового ринку. Ці фактори визначають обсяг ресурсів для інвестування та можливості їх ефективного використання. З іншого боку, повна реалізація інвестиційного потенціалу страховика є запорукою ефективної діяльності страхової організації та отримання високих фінансових результатів.

Як стверджують дослідники інвестиційної діяльності страховиків, зокрема Побоча К.П., Воробей Г.М. [73] Маєвська А., і як свідчать дані сайта Фориншурер, більшість вітчизняних страховиків не має ретельно розробленої інвестиційної політики та віддажє перевагу традиційним фінансовим інструментам. Зауважимо, що розвиток страхового ринку, особливо в сучасних умовах, зростатиме потреба страхових організацій у безпечному та ефективному розміщенні тимчасово вільних коштів страхових резервів. Відзначимо, що досягнення зазначених задач можливо

лише за умов наявності відповідного інформаційного та кадрового забезпечення та впровадження інноваційних технологій.

Управління інвестиційним потенціалом передбачає застосування інвестиційних стратегій (консервативної, поміркованої), вибір методів фінансування (самофінансування, боргове, акціонування), а також оцінку ефективності проектів.

Вибір способу управління активами визначається обсягом фінансових можливостей страховика, типом обраної інвестиційної політики, наявності прямих та непрямих державних законодавчих обмежень та стимулів щодо інвестиційної діяльності. Проте, при виборі стратегії та напрямків управління інвестиційним потенціалом необхідним є дотримання принципів розміщення тимчасово вільних коштів страховиків, встановлених Законом України «Про страхування».

Враховуючи вищезазначане, вважаємо доцільним проведення диверсифікації інвестиційного портфеля СГ «ТАС» за рахунок збільшення частки високоліквідних активів. Зауважимо, що страхова оргнаізація може застосувати інвестиційне «фондове страхування», яке передбачає укладання договору з однією фіксованою, а іншою інвестиційною складовою, що забезпечує дохід страхувальнику.

Зазначимо, що нова концепція державного регулювання інвестиційної діяльності страховиків, необхідно забезпечити коректну оцінку вартості активів страхових компаній та адекватність оцінки резервів.

Отже, впровадження моделі інвестиційного фондового страхування передбачає:

− виділення в організаційній структурі страхової компанії СГ «ТАС» власного інвестиційного підрозділу із залученням висококваліфікованих інвестиційних менеджерів;

− створення страховою організацією СГ «ТАС» дочірніх інвестиційних компаній або компаній з управління активами. Ці компанії будуть здійснювати професійну діяльність на ринку цінних паперів та управляти активами страховика та надавати аналогічні послуги клієнтам і партнерам;

− передача управління активами СГ «ТАС» на аутсорсінг дозволить страховій організації отримати професійні послуги щодо підвищення доходності та диверсифікованості інвестиційного портфелю за порівняно невелику плату.

Кожний варіант управління активами має ряд переваг та недоліків, які представлені у табл. 2.17:

Таблиця 2.17 – Якісна характеристика варіантів управління інвестиційним потенціалом СГ «ТАС»

Варіант управління	Переваги	Недоліки
Формування інвестиційного підрозділу	– Забезпечення дохідності, ризикованості та ліквідності активів страховика; – можливість оперативного корегування інвестиційної стратегії відповідно до змін у стратегії страхової діяльності; – захищеність від витоку інформації за межі страхової компанії (фінансової групи).	– Ефективність управління залежить від якості інформаційного та кадрового забезпечення фінансового ринку; – зростання витрат на управління компанією (у разі створення інвестиційного департаменту).
Створення дочірніх інвестиційних компаній або компаній, що здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів		
Передача активів в управління компанії з управління активами	– Отримання професійних послуг, підвищення дохідності та диверсифікованості інвестиційного портфелю, зниження інвестиційних ризиків;	– Нездатність управляючої компанії повністю задовольнити потреби страховика в індивідуальному підході до розміщення активів;
	– Наявність державного нагляду за діяльністю компанії з управління активами, вимог щодо управління активами інституційних інвесторів; – відсутність державних обмежень на співпрацю з компанією з управління активами.	– Витрати на послуги управляючої компанії можуть перевищувати вартість самостійного управління активами; –можливість недобросовісного використання менеджментом компанії з управління активами інформації про особливості інвестиційної стратегії страховика.

Крім того, необхідно визначити дії страховика у разі невиконання вимог платоспроможності та ліквідності, що зумовить збільшення рівня капіталізації та стійкості страхової компанії та підвищення конкурентоспроможності на страховому ринку.

Виконання вказаних умов буде сприяти підвищенню довіри страхувальників до страхових компаній, що в свою чергу призведе до збільшення їх фінансових ресурсів та посилить активність інвестиційної діяльності.

Зауважимо, що страхова організація СГ «ТАС» може організувати успішне співробітництво із компаніями з управління активами, що в свою чергу позитивно вплине на результати діяльності страховика:

1. Розміщення власних коштів страхової компанії СГ «ТАС» у фінансові інструменти інститутів спільного інвестування;

2. укладання договору про співробітництво між страховою організацією СГ «ТАС» та компанією із управління активами та передача частини сформованих страхових резервів, представленої цінними паперами та іншими активами, компанії з управління активами;

3. формування страховою організацією СГ «ТАС» кептивного інвестиційного фонду з передачею його активів в управління компанії з управління активами;

4. створення дочірньої компанії з управління активами, материнською структурою якого є страхова компанія.

Залучення компанії із управління активами до управління тимчасово вільними коштами страхзової організації СГ «ТАС» дозволить страховику зосередитись виключно на веденні страхового бізнесу. Крім того, подібна практика сприятиме підвищенню інвестиційного доходу СГ «ТАС» за рахунок професійного управління активами й знизити ризик при управлінні інвестиційним портфелем.

Вважаємо, що доцільним є доповнення нормативно-законодавчої бази страхування та регулювання діяльності компаній з управління активами в напрямку створення дієвого механізму захисту інтересів страховиків та страхувальників. Крім того, вдосконалення законодавчої бази сприятиме пожвавленню розвитку страхового ринку України.

Також зазначимо, що особливості специфічних інвестиційних портфелів, страхових резервів як джерел інвестиційних ресурсів повинні враховуватись

страховими компаніями під час розробки та взаємоузгодження стратегії інвестиційної і страхової діяльності.

Однак, слід зауважити, що практичне втілення даної концепції в умовах України є віддаленим від бажаного. Характерною рисою вітчизняного страхового ринку є низький рівень виплат, який, в свою чергу, є наслідком того, що частина страхових операцій використовуються з метою податкової оптимізації. Це означає, що в розпорядженні страховиків залишається великий обсяг страхових премій. З огляду на це страховики вважають за доцільніше в умовах нестабільного функціонування інвестиційних ринків не займатись пошуками варіантів прибуткового і надійного розміщення активів.

Ще однією перепоною на шляху перетворення українських страховиків на потужних інвесторів є низька капіталізація страхового ринку. В той же час необхідно усвідомлювати, що низька інвестиційна активність страховиків є наслідком не лише недостатнього рівня страхової культури. Навіть за дотримання законодавчих умов питання гарантії збереження коштів залишається невирішеним.

Слід зауважити, що інвестиційна діяльність страховиків в умовах війни значно обмежується через високі ризики, що потребує перегляду інвестиційних портфелів, переорієнтації на безпечніші активи та пошуку можливостей для інвестицій в критично важливі сектори, зокрема відновлення інфраструктури, з урахуванням законодавчих обмежень та рекомендацій регулятора.

При аналізі інвестиційної діяльності страховиків на ринку України, було виявлено деякі недоліки у цьому напрямку:

– обмежений потенціал розвитку страхової галузі і надзвичайно низький рівень попиту на страхові послуги, про що свідчать низькі рівні проникнення та щільності страхування.

– обмеженість напрямків для розміщення тимчасово вільних коштів страхових організацій, результатом чого є недостатня диверсифікація інвестиційних портфелів компаній

– відсутність інвестицій в короткострокові активи, оскільки більшість компаній переважно вкладають кошти в депозити, що зменшує ліквідність страховиків;

– недостатність нормативно-правового забезпечення інвестиційної діяльності страхових компаній.

Таким чином, для підвищення інвестиційного потенціала СГ «ТАС» доцільно вжити відповідних заходів, зокрема розширення інвестиційної бази шляхом визначення стратегічних напрямків; забезпечення ефективного ризик менеджменту в галузі інвестування.

Висновки до розділу 2

1. Аналіз фінансового стану страхової організації СГ «ТАС» дозволив зробити наступні висновки:

− станом на кінець 2022 р. необоротні активи становили 56,31% загальної вартості майна компанії, проте в наступному році спостерігається зростання частки необоротних активів (до 77,24%). Далі впродовж 2024 р. частка необоротних активів знизилась і становила 69,78%, що супроводжувалось зростанням частки оборотних активів до 30,22%;

− в структурі оборотних коштів слід відзначити падіння величин виробничих запасів, грошових коштів та їх еквівалентів та інших оборотніх коштів. В цілому спостерігається незначне зростання величини активів (на 11230 тис.грн.) впродовж досліджуваного періоду, що свідчить про нарощування обсягів страхової діяльності;

− аналіз структури та динаміки оборотних коштів показав, що впродовж 2022-2024 рр. спостерігалось падіння величини дебіторської заборгованості СГ «ТАС» , і відповідно частка дебіторської заборгованості за цей період також зменшилась з 26,52% до 4,68%;

− основну частку майна СГ «ТАС» складають довгострокові зобов'язання та забезпечення, причому впродовж досліджуваного періоду вона збільшується з 64,32% у 2022р., до 66,47% у 2024 р. в основному за рахунок зростання величини страхових резервів (з 1860435 тис. грн. в 2022 р. до 2680506 тис. грн в 2024 р.). Спостерігається зростання величини власного капіталу компанії (з 869688 тис. грн. у 2022 р., до 998620 тис. грн. у 2024 р.), але частка в загальній величині пасивів впродовж 2022-2024 рр. постійно зменшувалась.

− впродовж 2022-2024 р. спостерігалось зростання обсягу страхових премій компанії СГ «ТАС» внаслідок підвищення ефективності діяльності компанії та зростання величини страхових виплат, при цьому зростає показник рівня виплат, при цьому найгірший показник спостерігався в 2015 р., а надалі спостерігається скорочення збитку;

− показники ліквідності СГ «ТАС» впродовж 2022–2024 рр. відповідають рекомендованим значенням, що свідчить про достатність коштів оборотних коштів у страхової організації;

− діяльність СГ «ТАС» впродовж досліджуваного періоду є прибутковою, в той же час показники рентабельності страхових операцій, рентабельності активів зменшуються впродовж 2022-2024 рр., що свідчить про недостатню ефективність страхової діяльності, показник рівня виплат характеризується збільшенням, що пов'язано із зростанням обсягів страхових виплат.

− платоспроможність СГ «ТАС» впродовж 2022-2024 рр. характеризується перевищенням фактичного запасу платоспроможності над розрахунковим нормативним запасом і відповідає вимогам законодавства, хоча має тенеденцію до зниження.

2. Страхові резерви СГ «ТАС» утворюються з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування залежно від видів страхування (перестрахування). Впродовж 2022-2024 рр. спостерігається зростання розміру страхових резервів СГ «ТАС», що свідчить про розширення страхової діяльності та утворення додаткових можливостей для інвестування.

Також слід відзначити зростання частки перестраховиків в страхових резервах внаслідок підвищення ступеня ризиковості на страховому ринку.

3. Основну частку інвестиційних коштів страхової компанії СГ «ТАС» складають банківські вклади, що є достатньо прибутковим на фінансовому ринку України. З іншого боку, СГ «ТАС» майже не використовує банківські метали, цінні папери, що емітуються державою та інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України як напрями інвестування.

4. За результатами аналізу структури інвестиційного портфеля страхової компанії СГ «ТАС», можна зробити висновок, що компанія дотримується помірно-консервативної інвестиційної стратегії. Визначено структуру гіпотетичного інвестиційного портфеля СГ «ТАС» за різних сценаріїв: за умов застосування агресивної, консервативної та помірно-консервативної стратегії.

5. Розраховано структуру оптимального портфелю розміщення активів СГ «ТАС» за допомогою метода Г.Марковіца.

6. Оцінка рівня використання інвестиційного потенціалу СГ «ТАС» є неоднозначною, а по деяким позиціям незадовільною, що означає недостатність використання інвестиційного потенціалу та, відповідно, ймовірну наявність резервів його розвитку. Крім того, слід відзначити необхідність стандартизації методики оцінювання рівня використання інвестиційного потенціалу страховика. Визначено можливі варіанти управління інвестиційним потенціалом СГ «ТАС». Інвестиційна діяльність компанії обмежується через високі ризики, пов’язані із військовими діями.

3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СГ «ТАС»

3.1 Управління інвестиційними ризиками страховика

В сучасних умовах виникає необхідність структурування інвестиційних ризиків, оскільки їх вплив на діяльність страхових компаній посилюється. Завдяки цьому можливі ризики, які можуть виникнути при розміщенні тимчасово вільних коштів можуть бути ідентифіковані, виявлені та оцінені. Застосування таких заходів також попередить їх прояв в майбутньому.

Зауважимо, що причинами виникнення інвестиційних ризиків в діяльності страховій компанії може бути некоректна реалізація стратегії інвестування, неточне оцінювання складових інвестиційного ризику, зокрема кредитних та інших ризиків. В цілому, поява інвестиційних ризиків зазвичай спричинена прийняттям і реалізацією невідповідних управлінських рішень.

На діяльність страхової організації СГ «ТАС», як і на інших учасників інвестиційного процесу, впливають систематичні ризики, зумовлені погіршенням політичної та економічної ситуації в Україні. Систематичні ризики виникають не через діяльність конкретного підприємства, а внаслідок об'єктивних загальнодержавних макроекономічних факторів, таких як інфляція, зміна відсоткових ставок, зміни у податковому законодавстві, валютні коливання та інвестиційний клімат. Їх неможливо усунути на мікрорівні, оскільки вони впливають на всю економіку, але можна зменшити їхній вплив через адаптаційний механізм. З іншого боку, виникнення несистематичних ризиків пов’язано із змінами інвестиційних характеристик активів у складі інвестиційного портфелю страхової компанії. Зауважимо, що часто існуючі в економічній літературі підходи класифікації інвестиційних ризиків доповнюють або навіть дублюють один одного. Саме з цієї причини доцільно систематизувати різноманітність видів інвестиційних ризиків страхової компанії СГ «ТАС» (рис. 3.1).

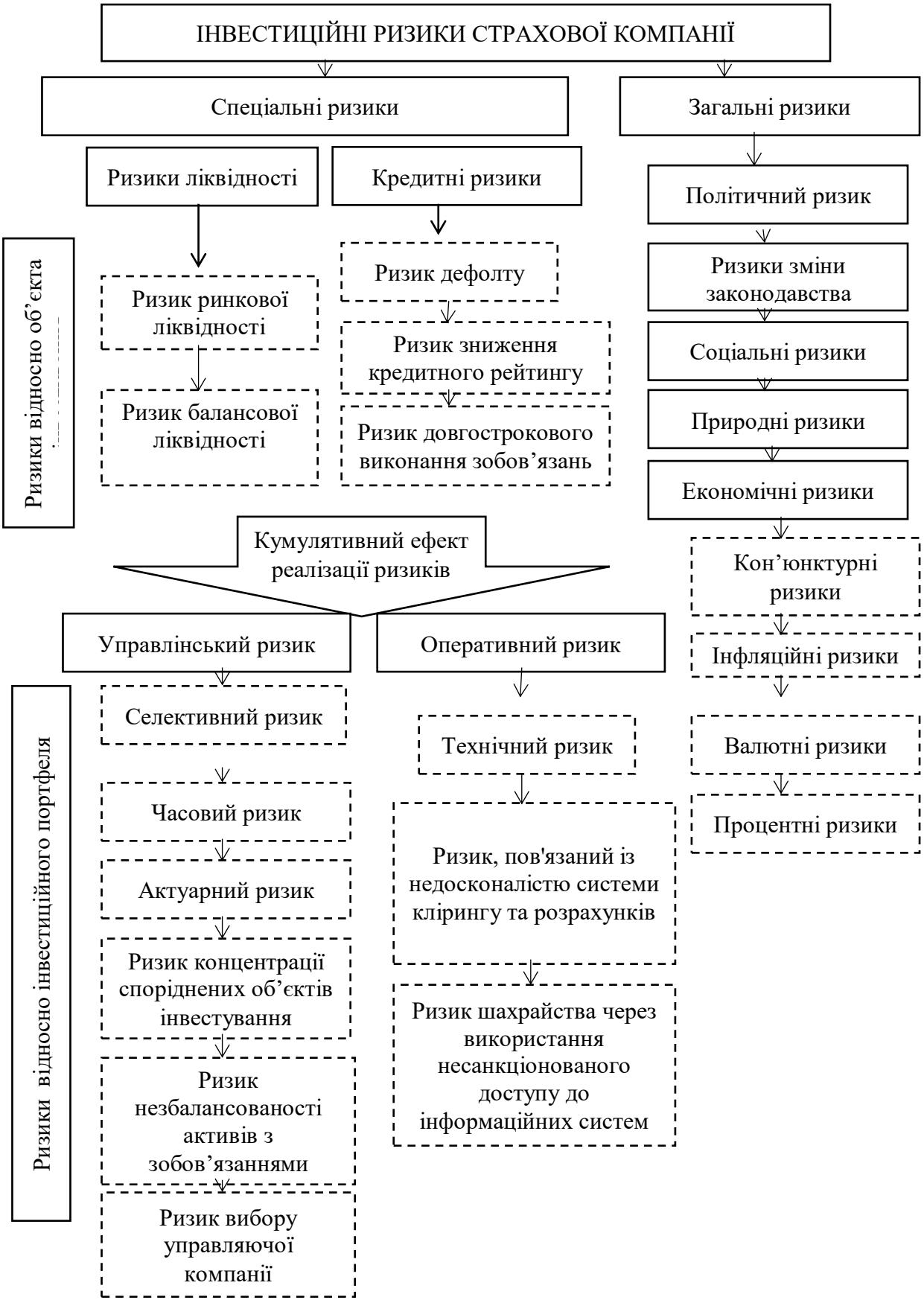

Рисунок 3.1 – Структура інвестиційних ризиків страхових компаній

Серед інвестиційних ризиків, зображених на рис. 3.1, виокремимо нестандартний ризик вибору управляючої компанії, який має важливе значення для страховика. Цей ризик включає ризики неналежного управління, шахрайства, неправильного вибору стратегії, низької ліквідності та відсутності прозорості. Такі ризики виникають через можливу змову між засновниками, відсутність чіткої політики управління, недостатній контроль за активами та невідповідність стратегії інвестиційним цілям страхової організації як клієнта.

Несистематичні ризики, порявняно із систематичними, є керованими з боку менеджменту страхової компанії. Оскільки вони являють собою ризики, пов'язані з діяльністю страхової компанії або з певним топом інвестицій, їх можна зменшити шляхом диверсифікації портфеля цінних паперів, оскільки вони не залежать від загальних ринкових коливань. Зауважимо, що такі ризики є наслідком неефективного управління, посилення конкуренції в конкретному сегменті ринку або нераціональної структури активів страховика.

За даними сайта Форіншурер [79], для страхових компаній з ризикового страхування важливими є ризики недостатньо сформованого капіталу (36,7%), недобросовісної конкуренції (34,5%), неефективності бізнес-процесів страховика (28,6%), ризики втрати ринкової позиції (21,4%), ризики, пов’язані із текучістю кадрів та корпоративним управлінням (14,3%).

Методи нейтралізації інвестиційних ризиків СГ «ТАС» включають уникнення, мінімізацію (диверсифікацію, хеджування, лімітування) та передачу ризику (страхування, самострахування). Також важливим є створення резервних фондів та розподіл ризиків між учасниками інвестиційних проектів.

Останнім часом на фінансовому ринку України відбуваються організаційні та структурні перетворення, необхідність яких зумовлена поточною політичною та економічною ситуацією. Саме ці трансформації сприяли появі та урізноманітненню інвестиційних ризиків, що означає розширення їхньої кількості та видів, що може бути викликано різними чинниками, такими як зміни в економіці, політиці чи технологіях. Щоб зменшити негативний вплив різноманітних

ризиків, їх потрібно структурувати та аналізувати, а також застосовувати методи управління, зокрема диверсифікацію. Крім того, виникнення складних комплексних інвестиційних ризиків значно ускладнює процедуру їх врахування при розміщенні тимчасово вільних коштів страхових компаній. Для вирішення цієї проблеми необхідно визначити їх структуру та кількісну оцінку.

Методи нейтралізації інвестиційних ризиків СГ «ТАС» включають запобігання (уникнення ризику), контролювання (внутрішній контроль, створення резервів), розподіл (диверсифікація, передача ризику іншим учасникам, страхування) та поглинання (самострахування, утримання ризику). Вибір конкретних інструментів, таких як хеджування, залежить від обраної стратегії та методу. Зазначимо, що комбінація вищеназваних методів управління і формує механізм інвестиційного ризик-менеджменту СГ «ТАС».

Нейтралізація несистематичних ризиків страховика передбачає застосування методів управління ризиками, таких як диверсифікація, страхування, хеджування та створення резервних фондів. Це досягається шляхом аналізу ризиків, їх контролю та фінансування, що включає як запобігання ризикам, так і поглинання ризиків після їх виникнення. Крім того, страхова організація СГ «ТАС» може застосувати ухилення від ризиків, яке передбачає ретельне визначення інвестиційних якостей фінансових інструментів, які включаються до інвестиційного портфеля, зокрема включення фінансових інструментів з найменшим рівнем ризику.

Окрім цього, доцільним є здійснення постійного моніторингу кредитного рейтингу банківських установ та фінансових інструментів, в яких розміщені кошти страхових компаній. Здійснення моніторингу кредитного рейтингу банківських установ передбачає систематичний контроль за фінансовою стійкістю банку з метою оцінки його надійності.

При прийнятті управлінського рішення щодо вибору об’єкта інвестування ключовим питанням є кількісна оцінка ризику, яка являє собою процес, що виражає результати оцінки ризику в числових показниках, таких як ймовірність подій, розмір збитків у грошовому еквіваленті або інші іменовані величини. Вона

дозволяє виміряти ступінь ризику, наприклад, у відносному вираженні (як співвідношення) або абсолютному (як конкретне числове значення).

Завдання формалізації ризиків та інтепретації отриманих результатів покаладається на актуаріїв, які здійснюють актуарне визначення кількісної оцінки ризику. Для цього застосовується система математичних і статистичних розрахунків, що використовується для оцінки ймовірності та величини майбутніх збитків.

Основними методами оцінки інвестиційних ризиків СГ «ТАС» є:

1) Сценарний підхід до оцінки ризиків – це метод, який аналізує потенційні наслідки різних, можливо «найкращих» та «найгірших» сценаріїв розвитку подій для визначення ризиків. Він включає: 1) розробку декількох сценаріїв, які описують можливий розвиток подій (наприклад, сприятливий, несприятливий, базовий); 2) оцінку ймовірності кожного сценарію та його впливу (збитків) на проєкт або бізнес; 3) порівняння результатів для прийняття рішень;

2) Стрес-тестування – це метод оцінки ризиків, який аналізує, як СГ «ТАС» відреагує на значні, але ймовірні шокові події. Це дозволяє оцінити збитки, ризики ліквідності, валютні та процентні ризики, а також визначити адекватність резервів та стабільність бізнесу в умовах криз;

3) Статистичний аналіз для оцінки ризиків використовує статистичні дані про минулі втрати для прогнозування майбутніх ризиків шляхом вивчення статистики негативних наслідків подій, що вже сталися. Інші статистичні методи включають моделювання Монте-Карло, яке за допомогою випадкових вибірок і розподілів ймовірностей моделює різні можливі результати, та аналіз чутливості**,** що досліджує, як зміни вхідних змінних впливають на загальний ризик.

Зауважимо, що критеріями ефективності управління інвестиційними ризиками СГ «ТАС» є безпека вкладень, рівень ліквідності активів, її платоспроможність та рентабельність вкладених коштів. Крім того, застосування виваженої та обгрунтованої інвестиційної політики є запорукою успішної інвестиційної діяльності страховиків.

В сучасних умовах СГ «ТАС» стикається викликами, які можуть вплинути на її діяльність:

1. Технологічний. Сучасні технології мають подвійний вплив на діяльність СГ «ТАС». З одного боку, технологічні інновації в страхуванні застосовуються для автоматизації процесів, покращення аналізу ризиків та підвищення якості обслуговування клієнтів. Основні напрямки включають використання штучного інтелекту для андеррайтингу, впровадження чат-ботів для взаємодії з клієнтами, онлайн-платформ для замовлення полісів та автоматизованих розрахунків страхових внесків. При цьому зменшуються витрати та розширяється доступ до споживачів, що зумовлює більшу доступність страхових послуг.

З іншого боку, технологічні інновації в страхуванні створюють нові ризики, такі як кібербезпека, недостатня кваліфікація персоналу, залежність від технологій, а також етичні та правові проблеми, пов'язані з використанням нових даних і алгоритмів, які потребують особливих методів управління ризиками. Це впливає на всю систему страхування, починаючи від оцінки ризиків і закінчуючи врегулюванням збитків.

Також зауважимо, що впровадження технологічних інновацій посилює конкуренцію на страховому ринку, оскільки з’являються нові гравці, зокрема оператори мобільного зв’язку, соціальні мережі та інші. Їх присутність спонукає страхові організації впроваджувати новітні інновації, щоб зберегти конкурентні позиції на ринку.

2. Погіршення природно-кліматичних умов, збільшення частоти та інтенсивності стихійних лих зумовлює зростання кількості страхових випадків та сум страхових відшкодувань. Однак, з іншого боку, оскільки кліматичні ризики відображаються у звітності Всесвітнього економічного форуму за 2023 р., це відкриває нові можливолсті для страховиків х точки зору пропозиції нових страхових послуг.

3. Епідемії та пандемії можуть зумовити підвищення попиту на послуги страхування життя, здоров’я та нещасних випадків.

Основними етапами реалізації тактики управління інвестиційними ризиками СГ «ТАС» є такі: аналіз інвестиційних ризиків в попередніх періодах та визначення чинників, які призвели до їх появи; визначення цілей інвестиційної діяльності; застосування методів ризик-менеджменту та оптимізація окремих ризиків та застосування методів щодо мінімізації сукупного інвестиційного ризику; побудова ефективних систем контролю за рівнем інвестиційного ризику. Завершальним етапом управління є оцінка ефективності використовуваних методів нейтралізації інвестиційних ризиків.

Зазначено, що структура розміщення капіталу страхових компаній є важливим фактором фінансових ризиків страхових компаній та безумовно впливає на фінансові результати їх діяльності. Обгрунтовано, що значущий вплив здійснюють такі фактори як обсяг довгострокових і поточних фінансових інвестицій.

Серед основних напрямів оптимізації системи управління інвестиційними ризиками страхової компанії СГ «ТАС» виокремимо такі:

– врахування законодавчих обмежень та застосування багаторівневої диверсифікації з метою зниження інвестиційних ризиків Зауважимо, що диверсифікація може бути виконана стосовно цінних паперів, що емітуються державою, та корпоративних цінних паперів; стосовно цінних паперів (акції, облігації, іпотечні сертифікати), а також стосовно вітчизняних та іноземних емітентів цінних паперів; періодів інвестування; галузей інвестування; емітентів цінних паперів; валют інвестування;

– у випадках додатної кореляції між дохідностями цінних паперів доцільним є придбання похідних фінансових інструментів, а саме ф’ючерсних контрактів та опціонів;

– доцільність застосування перестрахування ризиків з метою зниження фінансових ризиків страхових компаній, оскільки дозволяє передавати частину прийнятих ризиків перестраховикам. Це зменшує фінансові втрати СГ «ТАС» у разі настання страхового випадку, зберігаючи при цьому її повну відповідальність перед страхувальником. Таким чином, перестрахування забезпечує стійкість

страхової компанії, дозволяє покривати великі ризики та розширювати асортимент послуг.

Отже, СГ «ТАС» в сучасних умовах стикається з певними ризиками, а також змушена адаптуватись до нових ризиків, пов'язаних із зовнішньою агресією. Щоб відповідати цим викликам, СГ «ТАС» впроваджує нові продукти, підвищує ефективність процесів та вдосконалює клієнтський сервіс.

3.2 Проблеми та перспективи здійснення інвестиційної діяльності СГ «ТАС» в сучасних умовах

Тенденції розвитку вітчизняної економіки в складних сучасних політико-економічних умовах, а також умови здійснення страхової діяльності СГ «ТАС» визначають потребу пошуку шляхів примноження страхових резервів страхової організації. Зазначимо, що в умовах скорочення масштабів діяльності страховиків інвестиційна діяльність залишається одним з ключових джерел формування капіталу.

Слід зауважити, що структура інвестиційного портфеля українських страховиків притаманна нерозвиненим страховим ринкам, характериних для економік перехідного типу. В подібних умовах отримання високого поточного інвестиційного доходу та забезпечення ліквідності є приорітетними завданнями інвестиційної діяльності страховиків.

З іншого боку, слід констатувати, що в більшості випадків інвестиційна діяльність вітчизняних страхових організацій часто носить спекулятивний характер. Також існують проблеми із недосконалістю відповідного законодавства. Крім того, слід відзначити низьку інвестиційну активність середніх і дрібних страхових компаній, які не виходять на фондовий ринок самостійно, внаслідок недостатность інвестиційного потенціалу.

Як зазначалось вище, переважна частина інвестиційних коштів страховиків в сучасних умовах розміщується в банківські депозити. Подібна ситуація

утримується впродовж 2022-2024 рр., що можна пояснити тим, що банківські депозити є досить привабливим та надійним фінансовим інструментом для страховиків (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 Структура інвестиційних активів страховиків України в 2022–2024 рр., %

Структура активів	2020	2021	2022
Банківські вклади (депозити)	25	22	28
Цінні папери, що емітуються державою	25	35	30
Нерухоме майно	10	8	7
Поточні рахунки	5	5	9
Залишки в МТСБУ	7	8	7
Права вимоги до перестраховиків	14	10	10
Дебіторська заборгованість	7	7	7
Інші активи	7	5	2

Узагальнюючи роботи вітчизняних дослідників, можна визначити певні особливості, які впливають на ефективність інвестиційної діяльності страхових компаній:

1. Найбільш популярним напрямком розміщення тимчасово вільних фінансових ресурсів вітчизняних страховиків є банківські вклади. Однак, у випадку зниження рівня ставок за банківськими депозитами та поліпшення економічної кон’юнктури в Україні ситуація може змінитись.

2. вітчизняні страхові компанії не розглядають ринок нерухомості як перспективний з інвестиційних позицій, і відповідно не виявляють особливої активності на ринку нерухомості, оскільки страховики утримують на балансі лише ту нерухомість, яка потрібна для здійснення операційної діяльності.

3. вітчизняні страхові компанії розглядають золото як інвестиційний інструмент для покращення диверсифікаційних властивостей інвестиційного портфеля, оскільки золото не є борговим зобов’язанням, та не засвідчує права вимоги на активи суб’єкта господарювання. Тому інвесторам у золото не загрожує ризик дефолту або банкрутства.

Для розробки конкретних рекомендацій щодо вдосконалення інвестиційної діяльності СГ «ТАС» побудуємо матрицю SWOT– аналізу (табл. 3.2):

Таблиця 3.2 – Матриця SWOT–аналізу страхової компанії СГ «ТАС»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Висока вартість активів Відомий бренд Високий рівень іміджа та ділової репутації Розвинена мережа підрозділів Кваліфікований персонал Збалансованість портфеля за типами клієнтів	Велика дебіторська заборгованість Великі поточні зобов'язання Незбалансовані грошові активи з поточними зобов'язаннями Невиконання нормативу платоспроможності Недостатній інвестиційний дохід Отримання чистого збитку і зменшення власного капіталу
Можливості	Загрози
Впровадження нових інноваційних видів страхування Поглинання дрібних компаній Вдосконалення інвестиційної політики	Зростання рівня конкуренції на страховому ринку Погіршення фінансового стану Застосування санкцій за невиконання нормативу платоспроможності Поглинання більш капіталізованими страховими компаніями

Можна побачити, що страхова діяльність СГ «ТАС» є сильною стороною компанії, в той час як всі слабкі сторони діяльності компанії стосуються діяльності фінансової та інвестиційної.

Таким чином, СГ «ТАС» доцільно вдосконалити систему управління активами і пасивами, а також сформулювати напрями вдосконалення стратегій інвестування та фінансування.

Надалі визначимо напрямки підвищення результативності управління інвестиційною діяльністю СГ «ТАС»:

1. залучення спеціалізованої надійної компанії з управління активами для здійснення довірчого управління;

2. розміщення коштів СГ «ТАС» в фінансові інструменти інститутів спільного інвестування;

3. створення СГ «ТАС» власного інвестиційного фонду з розміщенням тимчасово вільних коштів страхових резервів до цього фонду та наступною

передачею фонду в управління компанії з управління активами, зокрема створення правових передумов для безпосереднього управління активами страхових компаній з боку компанії з управління активами.

Підвищення інвестиційного потенціалу СГ «ТАС» передбачає розробку ефективної інвестиційної стратегії, оптимізацію структури інвестиційних ресурсів (власних, позикових, залучених), вкладення капіталу у прибуткові інструменти та врахування зовнішніх чинників, таких як регуляторне середовище та цифровізація. Важливо диверсифікувати інвестиції, зокрема вкладати кошти у статутні фонди спільних підприємств, грошові та фондові інструменти (табл.3.3):

Таблиця 3.3 – Заходи, що забезпечують зростання складових інвестиційного потенціала страхової компанії СГ «ТАС»

Захід	Зміст заходу
Збільшення обсягів статутного капітала	–Зростання статутного капітала за рахунок інвестицій акціонерів; –зростання статутного капітала за рахунок нерозподіленого прибутку; –зростання статутного капітала за рахунок реструктуризації.
Збільшення доходів та прибутків страхової компанії	–Пожвавлення інвестиційної діяльності; –зменшення витрат страховиків на інвестиційну діяльність; –оптимізація тарифної політики; – залучення нових клієнтів; – впровадження інноваційних продуктів та вдосконалення каналів реалізації страхових продуктів; – зменшення вартості залучення страхових ресурсів; –підвищення рівня професіоналізму страховиків.
Зростання рівня технічного та інформаційного забезпечення реалізації страхових операцій	– впровадження технологічних інновацій; – постійне оновлення інформаційної бази та забезпечення захисту; – впровадження інформаційних технологій.
Впровадження в страхову діяльність нових інноваційних послуг та операцій	– впровадження інноваційних продуктів, розробка нових продуктів та послуг; – перепідготовка кадрів.
Зростання чисельності та професіоналізму працівників	– Залучення кваліфікованих фахівців; – перепідготовка кадрів; – виявлення працівників, непридатних до страхової діяльності.

Управління інвестиційним потенціалом страховика являє собою комплекс заходів, спрямованих на ефективне використання страхових фондів для отримання прибутку та забезпечення платоспроможності, що передбачає інвестування в активи, визначені законодавством, такі як державні цінні папери, депозити та інші дозволені інструменти. Це складний процес, що включає оцінку ризиків, формування інвестиційного портфеля, моніторинг його ефективності та дотримання вимог регулятора.

Зауважимо, що процеси управління інвестиційним потенціалом страхової компанії з точки зору вибору напрямків та інструментів інвестування з урахуванням можливого ризику повинні мати законодавче оформлення не може залишатися поза увагою держави.

Зростання інвестиційних ресурсів страхових організацій є запорукою активізації інвестиційної діяльності страхових компаній на страховому ринку України, вважаючи на те, що він знаходиться на стадії розвитку та поступового вдосконалення ведення страхового бізнесу. Саме тому напрями вдосконалення та розвитку інвестиційної активності страховиків слід розглядати в контексті ефективного розвитку страхового ринку.

Можна сформулювати глобальні завдання, виконання є передумовою зростання обсягів страхової діяльності та інвестиційної активності страхових компаній: формування і практичне впровадження дієвої державної політики у сфері страхування, адаптація вітчизняного страхового законодавства у відповідність до норм, правил і вимог ЄС та реформування державного регулювання страхової діяльності.

На жаль, в Україні станом на сьогоднішній день немає нормативно-правової бази, яка забезпечувала можливість страхових організацій застосувати визначені напрямки. Вважаємо необхідною розробку та внесення правових норм щодо регулювання питань механізмів та організації здійснення компаніями з управління активами діяльності з управління активами страхових організацій.

З іншого боку, забезпечення підвищення інвестиційних можливостей на мікроекономічному рівні може бути реалізовано шляхом збільшення обсягів

сплачених статутних фондів та резервів страхових компаній, оскільки лише при поєднанні зазначених факторів позитивний ефект може бути досягнений.

Прийняття інвестиційного рішення страховою організацією відбувається шляхом інвестування накопичених коштів для отримання прибутку та забезпечення виконання страхових зобов'язань. Рішення приймаються згідно з інвестиційною стратегією компанії, яка базується на її інвестиційній політиці. В роботі [75] запропоновано модель процесу прийняття інвестиційного рішення страховою організацією у вигляді окремих, відносно самостійних структурно-функціональних блоків. На наш погляд, запропоновану модель для СГ «ТАС» слід доповнити розрахунковим блоком (рис. 3.4):

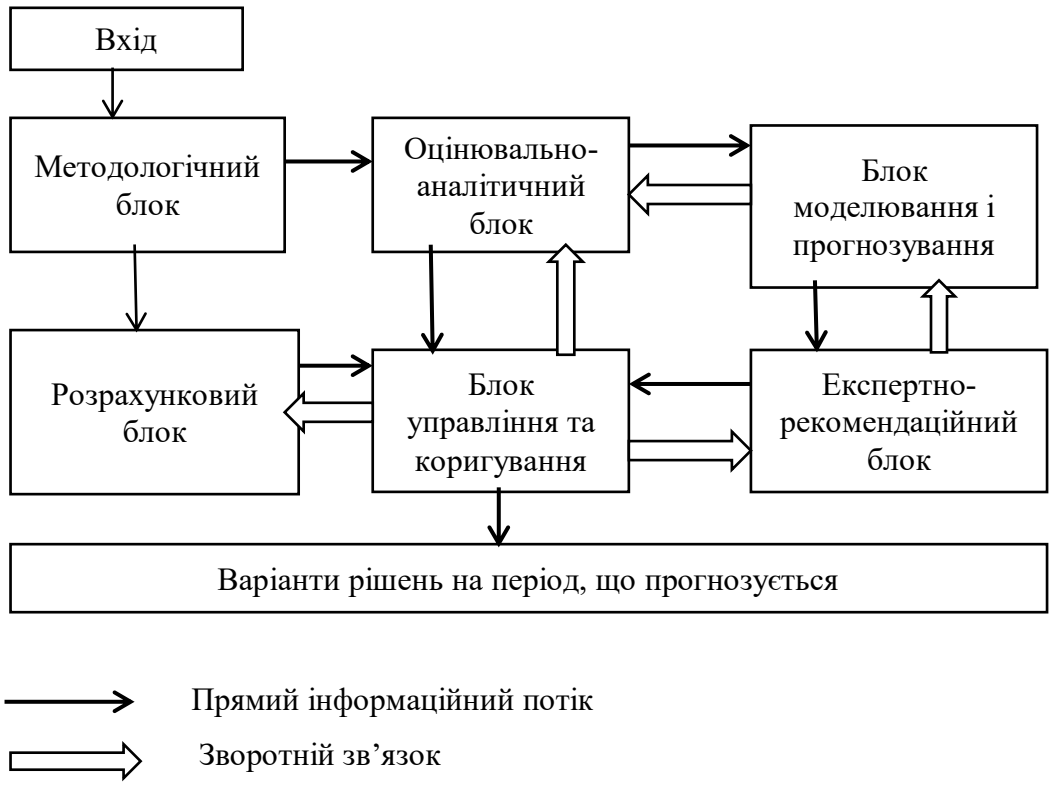

Рисунок 3.4 – Блок-схема системно-функціонального прийняття інвестиційного рішення СГ «ТАС»

Завдання методологічного структурно-функціонального блоку: визначення цілей та завдань, структури страхової організації, формування загального блоку

інформаційних даних. На цьому етапі відбувається формування пакета прогнозних методик, прийомів і способів моделювання, вибір системи показників, обмежень та критеріїв.

Завдання оцінювально-аналітичного блоку: здійснення класифікації, обробки зібраного матеріалу.

Блок прогнозування і моделювання відповідає за реалізацію прогнозних моделей та їх аналіз. Експертно-рекомендаційний блок включає послідовність операцій аналізу отриманих моделей. Управлінський блок включає послідовінсть операцій із організації та встановлення послідовності виокнання операцій.

Завданням розрахункового блоку є проведення обчислювальних робіт, зокрема проведення актуарної оцінки ефективності інвестиційної діяльності страхової організації.

Зауважимо, що для забезпечення вдосконалення інвестиційної діяльності страхових компаній України необхідно:

− покращити інвестиційний потенціал страховиків та фінансової системи в цілому;

− вдосконалити законодавче забезпечення страхування, що зумовить забезпечення надійності страхових організацій, зростання довіри з боку вітчизняних та іноземних учасників;

− сформулювати та визначити характеристики стратегічних напрямів інвестиційної діяльності страховиків, що сприятиме забезпеченню ефективного і найбільш продуктивного розміщення інвестиційних ресурсів;

− підвищити результативність інвестиційної діяльності страховиків шляхом встановлення раціонального співвідношення між страховою та інвестиційною діяльністю;

− зменшити інвестиційні ризики та сформувати ефективний інвестиційний портфель страхових компаній;

− вдосконалити систему аналізу, прогнозування і планування інвестиційної діяльності страховиків.

Таким чином, підвищення інвестиційного потенціалу страховика передбачає розробку ефективної інвестиційної стратегії, оптимізацію структури інвестиційних ресурсів (власних, позикових, залучених), вкладення капіталу у прибуткові інструменти та врахування зовнішніх чинників, таких як регуляторне середовище та цифровізація. Важливо диверсифікувати інвестиції, зокрема вкладати кошти у статутні фонди спільних підприємств, грошові та фондові інструменти. Отже, реалізація наведених рекомендацій має зберегти та в перспективі зміцнити інвестиційний потенціал страхової організації СГ «ТАС», що, у свою чергу, зумовить активізацію страхової діяльності.

Висновки до розділу 3

1. Запропоновано системний підхід до структуризації інвестиційних ризиків страхових компаній та запропоновано класифікацію інвестиційних ризиків страхової компанії СГ «ТАС», методи оцінки інвестиційних ризиків та методи статистичного аналізу. Визначено основні етапи реалізації тактики управління інвестиційними ризиками СГ «ТАС».

2. Аналіз загальних активів та технічних резервів, які є основним джерелом формування інвестиційного доходу страхових організацій України показав, що структура інвестиційного портфеля українських страховиків характерна для нерозвинених страхових ринків економік перехідного типу, на яких переважають ризикові види страхування. Сформульовано проблеми вдосконалення інвестиційної діяльності страхових компаній України.

3. Проведений SWOT– аналіз СГ «ТАС» показав, що сильні сторони діяльності страховика стосуються страхової діяльності, а слабкі сторони стосуються діяльності фінансової та інвестиційної. Тому перш за все необхідно внести зміни до управління активами і пасивами, а також визначити нову стратегію інвестування та фінансування.

4. Визначено шляхи підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю СГ «ТАС» та запропоновано заходи щодо підвищення інвестиційного потенціалу страхової організації.

5. Удосконалено модель процесу прийняття інвестиційного рішення страховою організацією СГ «ТАС» у вигляді окремих, відносно самостійних структурно-функціональних блоків.

ВИСНОВКИ

Інвестиційна складова має надзвичайно важливе значення у діяльності страхової компанії. Значний інвестиційний потенціал ресурсів страховиків як інституціональних інвесторів є важливим елементом інвестиційного середовища держави, адже чинить вплив на темпи зростання національної економіки. Основним джерелом інвестиційних ресурсів є страхові резерви. На впровадження інвестиційної діяльності страхових організацій впливають певні чинники, які погіршують інвестиційний клімат в Україні та обмежують можливості страховиків щодо вдалого вкладення коштів.

По результатам роботи можна зробити такі висновки:

1. Фінансовий стан СГ «ТАС» впродовж 2022–2024 р. можна визначити як задовільний та визначити такі тенденції:

– обсяг страхових премій та величина страхових виплат зростали впродовж досліджуваного періоду;

– діяльність СГ «ТАС» впродовж досліджуваного періоду характеризувалась прибутковістю, причому величина прибутку була найменшою в 2023 р., а в 2024 р. спостерігалось зростання, хоча рівень 2022 р не був досягнутий;

– показники ліквідності та платоспроможності СГ «ТАС» відповідають рекомендованим значенням, хоча мають тенденцію до зниження;

– рентабельність страхових операцій зменшується, що свідчить про недостатню ефективність страхової діяльності, а показник рівня виплат характеризується зростанням, внаслідок збільшення обсягів страхових виплат.

2. Впродовж 2022-2024 рр. зростає величина страхових резервів СГ «ТАС», що свідчить про розширення страхової діяльності та утворення додаткових можливостей для інвестування. Також слід відзначити зростання частки перестраховиків в страхових резервах внаслідок підвищення ступеня ризиковості на страховому ринку.

3. Основну частку інвестиційного портфеля СГ «ТАС» складають банківські вклади, що є достатньо прибутковим на фінансовому ринку України. З іншого боку, СГ «ТАС» майже не використовує такі напрями інвестування коштів як: банківські метали, цінні папери, що емітуються державою та інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України. За результатами аналізу структури інвестиційного портфеля страхової компанії СГ «ТАС», можна зробити висновок, що компанія дотримується помірно-консервативної інвестиційної стратегії. Визначено структуру гіпотетичного інвестиційного портфеля СГ «ТАС» за умов застосування агресивної, консервативної та помірно-консервативної стратегії.

4. Розраховано структуру оптимального портфелю розміщення активів СГ «ТАС» за допомогою метода Г.Марковіца. Застосовано метод У. Шарпа для формування оптимального поєднання цінних паперів в інвестиційному портфелі страхової організації СГ «ТАС».

5. Оцінка рівня використання інвестиційного потенціалу СГ «ТАС» є неоднозначною, а по деяким позиціям незадовільною, що означає недостатність використання інвестиційного потенціалу та, відповідно, ймовірну наявність резервів його розвитку. Крім того, слід відзначити недосконалість та необхідність стандартизації методики оцінювання рівня використання інвестиційного потенціалу страховика. Визначено можливі варіанти управління інвестиційним потенціалом СГ «ТАС».

6. Запропоновано системний підхід до структуризації інвестиційних ризиків страхових компаній та запропоновано класифікацію інвестиційних ризиків страхової компанії СГ «ТАС», методи оцінки інвестиційних ризиків та методи статистичного аналізу. Визначено основні етапи реалізації тактики управління інвестиційними ризиками СГ «ТАС».

7. Проведений SWOT–аналіз СГ «ТАС» показав, що сильні сторони діяльності страховика стосуються страхової діяльності, а слабкі сторони стосуються діяльності фінансової та інвестиційної. Тому перш за все необхідно

внести зміни до управління активами і пасивами, а також визначити нову стратегію інвестування та фінансування.

8. Визначено шляхи підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю СГ «ТАС» та запропоновано заходи щодо підвищення інвестиційного потенціалу страхової організації. Запропоновано модель процесу прийняття інвестиційного рішення страховою організацією СГ «ТАС» у вигляді окремих, відносно самостійних структурно-функціональних блоків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Павленко О. П. Сучасні виклики інноваційного розвитку страхового захисту: цифровізація, фінансовий та інвестиційний аспект. *Transformational economy: theoretical and practical aspects : collective monograph*. 2024. P.145-171. URL : https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/12117. (дата звернення: 21.07.2025).

2. Павленко О. П. Перспективи і тенденції інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні. *Наука і техніка сьогодні. Серія «Економіка».* 2023. №8(22). С.117-128. URL : https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/8235. (дата звернення: 21.07.2025).

3. Попова Л. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній на ринку страхових послуг України: оцінка та напрями розвитку в сучасних умовах. *Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок*. 2024. Випуск № 1(94).С.75-81.

4. Ігошин М. М. Особливості інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні. *Трансформаційна економіка*. 2025. №1 (10). С. 31-35.

5. Гудзинська Л., Грипа В. Інвестиційна діяльність страхових компаній України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. №61. URL : https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-138. (дата звернення: 21.07.2025).

6. Денисенко М. П., Токачева А. В. Інвестиційна діяльність страхової компанії: проблеми та напрями активізації. *Ефективна економіка*. 2018. № 10. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6640 (дата звернення: 21.07.2025).

7. Knox B., Sørensen J. A. Insurers' Investments and Insurance Prices. *Finance and Economics Discussion Series.* URL : https://doi.org/10.17016/FEDS.2024.058. (дата звернення: 21.07.2025).

8. Ozdagli A., Wang Z. Interest Rates and Insurance Company Investment Behavior. URL : https://finance.business.uconn.edu/wp-content/uploads/sites/723/2018/10/Interest-Rates-and-Insurance-Company-Investment-Behavior-4.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

9. Szaniewski D. Investment Activities of Polish Insurance Companies Before and After Solvency II. *Foundations of Management.* 2021. Vol. 13, Issue. 1. P. 229-242.

10. Shindo ·C. Insurance-Companies-and-Infrastructure-Investments. URL : https://documents1.worldbank.org/curated/en/731841632205077536/pdf/Insurance-Companies-and-Infrastructure-Investments.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

11. Guidara A., · Van Son L., · Min-Teh Yu. · Yang Z. How do underwriting and investment activities affect P&C insurers' capital adjustments? Evidence from Canada. URL : https://link.springer.com/article/10.1007/s11156-024-01314-z. (дата звернення: 21.07.2025).

12. Третяк Д. Д., Іщенко Р. А. Аналіз здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 104-109. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.3.104. (дата звернення: 21.07.2025).

13. Парфьонов Я. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні та країнах ЄС. *Економіка та держава*. 2019. № 6. С. 55–58.

14. Побоча К.П., Воробей Г.М., Потенціал інвестиційної діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України. URL : http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/25-2-2017/25.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

15. Сосновська О., Горач І. Особливості управління інвестиційною діяльністю страхових компаній в Україні. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2021. №1(7), 103-114. URL : https://doi.org/10.32750/2021-0109

16. Зеленецька Д. О., Голуб Н. О. Сутність інвестиційної діяльності страховиків та її місце і роль у страховому бізнесі. *Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції.* Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. С. 72-74.

17. Бойко С. І. Інвестиційна діяльність страхових компаній: теоретичні та методичні аспекти: монографія. Київ: КНТЕУ, 2020. 272 с.

18. Гончаров В. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній: правовий аспект: монографія. Київ: КНТЕУ, 2022. 280 с.

19. Павлюк В.А. Проблеми і перспективи інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні. URL : https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/196.pdfю (дата звернення: 21.07.2025).

20. Овчаренко Т. Інвестиційні стратегії страхових компаній та перспективи їх впровадження. URL : http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/01/121_9.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

21. Юдіна С.В. Гуржий Т.О. Жюдіт Ф.М. Страхові фонди як джерела інвестування економіки України URL : http://pev.kpu.zp.ua/journals/2023/4_36_ukr/17.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

22. Прокопчук О. Т., Цимбалюк Ю. А., Мельник К. М. Інвестиційний портфель європейських страховиків. URL : http://www.cea.eu/index.php/facts-figures/statistical-series/investment. (дата звернення: 21.07.2025).

23. Шишпанова Н. О. Напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України. *Агросвіт*. № 21. 2019. С. 59-65.

24. Черкасова С.В. Інвестиційний потенціал страхового сектора України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки.* 2021. № 65. С. 59-64.

25. Конкурентоспроможність страхового ринку України в умовах активізації глобалізаційних процесів : колективна монографія / за матеріалами праць наукової групи і науковою редакцією д-ра екон. наук, проф. Л.В. Ширінян. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 404 с.

26. Інвестиційна діяльність страхових організацій в Україні. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/16_2021/3.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

27. Кузьменко О.Г. Інвестиційна діяльність страхових компаній. *FINANCIAL SPACE*. 2013. № 3 (11). С. 159-163.

28. Мілошевич Н.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні. *Вісник Мукачевського державного університету*. 2018. Вип. №16. С. 758-763. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journals/16_uk. (дата звернення: 21.07.2025).

29. Павленко О. Оцінка ефективності страхової діяльності в умовах сталого розвитку. URL : https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/.pdf (дата звернення: 21.07.2025).

30. Ничипорчук М.О. Фактори активізації інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні. URL : https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/245.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

31. Прокопчук О.Т., Цимбалюк Ю.А., Мельник К.М. Інвестиційна діяльність страхових організацій в Україні. *Інвестиції: практика та досвід.* 2021. №16. С. 5-12. URL: http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7555&i=0. (дата звернення: 21.07.2025).

32. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навчальний посібник / Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.

33. Слободянюк О., Орлов В. Моделювання фінансово діяльності страхових компаній в умовах ризикового страхування. *Моделювання розвитку економічних систем*. 2021. №1. С.71-77.

34. Бондаренко Л.А. Перспективи розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні URL : http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=69087. (дата звернення: 21.07.2025).

35. Поплавський О. О., Аналіз інвестиційного потенціалу страхових компаній в умовах фінансової нестабільності. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5347 (дата звернення: 10.03.2019)

36. Надієвець URL : https://eujem.cz/wp-content/uploads/2017/eujem_2017_3_3/07.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

37. Журавльова Т.О. Фінансова та інвестиційна діяльність страхових компаній: їх сутність та взаємозв'язок URL : https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d19048ee-9a02-4d4f-8a99-c15e076e5ecf/content. (дата звернення: 21.07.2025).

38. Шаповал Л.П. Інвестиційна складова менеджменту страхових компаній URL : https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/84.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

39. Іоргачова М.І. Коцюрубенко Г.М. Бондаренко П.В. Інвестиційний портфель страховика: ризики та управління ними. URL : https://economyandsociety.in.ua/journals/6_ukr/55.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

40. Бугров О. В., Бугрова О. О., Лук'янчук І. О. Страхування в системі управління ризиками компанії. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 1. С. 41-49.

41. Бездітко К., Загорська Д. Управління ризиками у страхуванні. *Молодий вчений*. 2023. №12 (124). С.151-156. URL : https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-12-124-6. (дата звернення: 21.07.2025).

42. Федоренко М. С. Інвестиційна діяльність страхових компаній в УКРАЇНІ http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2013/7.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

43. Братюк В.П. Сучасні аспекти інвестиційної діяльності страхових компаній в умовах фінансової кризи. URL : http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09/148.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

44. Яворська Т. В., Войтович Л. М. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні: стан та прогноз розвитку. URL : https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/2889/2653. (дата звернення: 21.07.2025).

45. Рекуненко І.І., Чорна С.В. Особливості інвестиційної діяльності страхових компаній. *Економіка і суспільство*. № 8. 2017. С. 666-672.

46. Сніщенко Р. Безпекові аспекти управління страховими компаніями України. *Трансформаційна економіка*. 2024. №1 (06). С. 63-67. URL : https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-6-12. (дата звернення: 21.07.2025).

47. Краміч О. В. Управління резервами страхової компанії в умовах воєнного стану : кваліфікаційна магістерська робота : спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : ЦНТУ, 2024. 83 с.

48. Коломієць О.О., Литвинчук І.В. Зарубіжний досвід управління страховими резервами. URL : https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/316.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

49. Компанієць М.В., Кисільова І.Ю. Особливості формування та оцінки страхових резервів. URL : http://pev.kpu.zp.ua/journals/2021/3_26_ukr/24.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

50. Нікітенко Г. М. Формування страхових резервів страховика як запорука вдосконалення процесу управління капіталом. URL : https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

51. Мирна О.С., Цимбаленко Н.В. Страхові резерви. сутність та порядок формування. URL : https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/14297/1/NRMSE2019_V3_P409-410.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

52. Hominich I., Savvina O., Cheluhina N., Asyaeva E. Development Of A Comprehensive Method For Assessing Investment Activities Of Insurance Companies. URL : https://www.europeanproceedings.com/article/10.15405/epsbs.2021.05.86. (дата звернення: 21.07.2025).

53. Kadirova I. Mechanism of Financing Investment Activities of Insurance Companies. URL : https://www.neliti.com/publications/352275/mechanism-of-financing-investment-activities-of-insurance-companies. (дата звернення: 21.07.2025).

54. Kryvoshlyk T., Dymnich O., Stetsyuk T., Baranov A., Britchenko I., Trynchuk V. Financial Capacity of Insurance Companies as a Factor of Stable Development of the Ukrainian Insurance Market. Studia Universitatis "Vasile Goldis" Arad. Economics Series. 2024. Vol 34, Issue 2/2024. P. 57-85.

55. Cherkasova S., Kalaitan T., Rushchyshyn N., Yaremko I., Yaroshevych N. Stimulating and limiting factors for the growth of investment potential of Ukrainian insurance companies. Investment Management and Financial Innovations. 2020. №17(1). P. 85-96.

56. Melnychuk Y., Chvertko L. Management of the Implementation of Innovative Methods in the Analysis of the Activities in Life Insurance Companies at the Independent Region. URL : http://dx.doi.org/10.21742/ijsbt.2021.9.2.08. (дата звернення: 21.07.2025).

57. Пікус Р., Нестерова Д. Досвід міжнародної інвестиційної діяльності страхових компаній. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка.* 2021. Том. 3, № 156. С. 6-11. URL :https://doi.org/10.17721/1728-2667.2014/156-3/1. (дата звернення: 21.07.2025).

58. Носенко М. С., Півторак С. І. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні. *Актуальні проблеми економіки.* 2012. № 1. С. 222-227. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2012_1_29. (дата звернення: 21.07.2025).

59. Махортов Ю.О., Зюбін В.М. Вплив інвестиційного потенціалу страхових компаній на розвиток економіки. URL : https://nasplib.isofts.kiev.ua/items/0f2f6cd0-b25f-4658-bebd-352c231c87cf. (дата звернення: 21.07.2025).

60. Васильєва К. Ю. Сучасна ситуація інвестиційної діяльності страхових компаній України. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2012/9.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

61. Черкасова С. В. Інвестиційний потенціал страхового сектора України *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2021. № 65 С. 59-64.

62. Гавриляк Т. Інвестиційна політика страхових компаній України: проблеми та шляхи подолання. URL : http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2632. (дата звернення: 21.07.2025).

63. Бобик М.В. Виклики становлення правового регулювання діяльності страховиків в Україні. URL : https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/06/51.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

64. Фтоян Г.Г., Кисільова І.Ю. Завдання управління інвестиційним портфелем страхової організації. URL : https://business-navigator.ks.ua/journals/2018/48_2018/31.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

65. Оцінка якості інвестиційного портфеля та стратегії страхової компанії . URL : https://insurancetop.com/ra/standard/invest. (дата звернення: 21.07.2025).

66. Пікус Р., Ляльки́н О. Стратегія поведінки страхової компанії в умовах дефіциту ресурсів у ризиковому середовищі. *Економіка та суспільство*. 2021. №34. URL : https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-51. (дата звернення: 21.07.2025).

67. Нестерова Д. С. Формування інвестиційної стратегії страхових компаній в Україні. URL: http://scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/270/dis_Nesterova%20D.S..pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

68. СГ «ТАС». Офіційний сайт. URL : (дата звернення: 21.07.2025).

69. Про затвердження Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05#Text. (дата звернення: 21.07.2025).

70. Бершадська І.М. Модель Марковіца як основа побудови алгоритму формування ефективного інвестиційного портфеля. URL: https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2010/2/8.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

71. Звіт про банківську діяльність URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2024-H2.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

72. Модель У. Шарпа. URL : https://stud.com.ua/47521/investuvannya/model_sharpa. (дата звернення: 21.07.2025).

73. Фориншурер. URL: https://forinsurer.com/. (дата звернення: 21.07.2025).

74. Баландюк Р. Р. Управління інвестиційною діяльністю страхових компаній. URL : https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/18055/1/Magisterska_Balandyuk%20%281%29.pdf. (дата звернення: 21.07.2025).

ДОДАТОК А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2023
Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"	за ЄДРПОУ	30713243
Територія М.КИЇВ	за КАТОТТГ	UA8000000000875983
Організаційно-правова форма господарювання приватне акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності Інші види страхування, крім страхування життя	за КВЕД	65.12
Середня кількість працівників [2] 1 001		
Адреса, телефон проспект Перемоги, буд. 65, М.КИЇВ обл., 03062	5360020	

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 520	3 845
первісна вартість	1001	14 713	14 874
накопичена амортизація	1002	12 193	11 029
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	138 888	126 726
первісна вартість	1011	226 546	231 535
знос	1012	87 658	104 809
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	769 106	744 949
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	225 825	225 521
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	562 942	563 387
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**1 699 281**	**1 664 428**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3 618	3 305
виробничі запаси	1101	3 618	3 305
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	310 069	311 480
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4 137	3 720
з бюджетом	1135	68	51
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	17 179	17 010
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	11 024	9 852
Поточні фінансові інвестиції	1160	407 514	706 070
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 637	122 529
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	1 637	122 529
Витрати майбутніх періодів	1170	1 125	2 131
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	153 223	115 288
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	114 349	91 745
резервах незароблених премій	1183	38 873	23 543

Продовження ДОДАТКУ А

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	**1195**	**909 594**	**1 291 436**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**2 608 875**	**2 955 864**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	102 000	102 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	81 103	81 103
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	16 397	16 397
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	394 340	553 598
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	61 869	116 590
Усього за розділом I	**1495**	**655 709**	**869 688**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	14 430	15 599
Довгострокові забезпечення	1520	16 233	16 292
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	16 233	16 292
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 786 683	1 869 435
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	683 074	713 134
резерв незароблених премій	1533	1 103 609	1 156 301
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**1 817 346**	**1 901 326**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	12 504	13 514
товари, роботи, послуги	1615	49 006	89 218
розрахунками з бюджетом	1620	24 143	48 004
у тому числі з податку на прибуток	1621	23 833	47 604
розрахунками зі страхування	1625	1	-
розрахунками з оплати праці	1630	57	12
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	21 173	18 700
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	308	261
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	28 628	15 141
Усього за розділом III	**1695**	**135 820**	**184 850**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	-	-
Баланс	**1900**	**2 608 875**	**2 955 864**

Керівник ЕП Царук Павло Вікторович — **Царук Павло Вікторович**

Головний бухгалтер ЕП Кульгінська Ірина Олександрівна — **Кульгінська Ірина Олександрівна**

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження ДОДАТКУ А

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
за ЄДРПОУ	30115243		

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"**
(найменування)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2022 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	1 957	1 759
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	6 002	10 514
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	2 281 798	2 201 757
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	109 741	466 642
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(-)	(-)
Праці	3105	(117 029)	(116 594)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(32 778)	(32 277)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(147 381)	(122 697)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(112 177)	(77 763)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(1 180)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(34 024)	(44 934)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(1 234 016)	(1 509 435)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(765 153)	(772 067)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	103 142	127 602
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	165 625	162 733
необоротних активів	3205	-	132 140
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	180 754	137 946
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Продовження ДОДАТКУ А

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(235 889)	(455 727)
необоротних активів	3260	(8 180)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	102 310	-22 908
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(84 561)	(123 499)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	-84 561	-123 499
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	120 892	-18 806
Залишок коштів на початок року	3405	1 637	20 443
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	122 529	1 637

Керівник ЕП Царук Павло Вікторович **Царук Павло Вікторович**

Головний бухгалтер ЕП Кульгінська Ірина Олександрівна **Кульгінська Ірина Олександрівна**

Електронний підпис · ЕП · Електронний підпис · ЕП

ДОДАТОК Б

АТ «СГ «ТАС» (приватне)

Звіт про фінансовий стан

станом на 31 грудня

	Примітка	2023	2022
АКТИВИ			
Гроші та їх еквіваленти	5	107 045	122 529
Інвестиційні активи	6	1 706 793	1 468 029
Активи за контрактами з перестрахування	16(1.3)	91 602	93 225
Активи за контрактами страхування	7	4 719	12 670
Інші активи	8	29 100	19 059
Кошти, що розмішені в централізованих резервах	9	1 010 777	563 387
Нематеріальні активи	10	3 158	3 845
Активи з права використання	11	23 809	24 991
Власна нерухомість та обладнання	11	157 513	101 735
Активи, всього		**3 134 517**	**2 409 470**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	13	20 017	47 604
Інші поточні зобов'язання	13	250 590	92 758
Зобов'язання за страховими контрактами	16(1.3)	2 017 085	1 412 959
Зобов'язання з оренди	11	26 762	29 113
Зобов'язання за виплатами працівникам	14	19 938	16 304
Зобов'язання за відстроченим податком на прибуток			
Зобов'язання, всього		**2 334 392**	**1 598 738**
Капітал			
Акціонерний капітал		102 000	102 000
Капітал у дооцінках	11	140 605	81 103
Нерозподілений прибуток		541 123	611 232
Інші резерви		16 397	16 397
Капітал, всього	12	**800 125**	**810 732**
Капітал та зобов'язання, всього		**3 134 517**	**2 409 470**

Продовження ДОДАТКУ Б

Звіт про прибутки та збитки

рік, що закінчився 31 грудня

у тисячах гривень	**Примітка**	**2023**	**2022**
Дохід від страхування	16(1.4.1.)	3 021 124	2 379 921
Витрати на страхові послуги	16(1.4.1.)	(3 043 657)	(2 012 102)
Чисті витрати за контрактами з перестрахування	16(1.4.1.)	(121 486)	(82 175)
Результат страхових послуг	16(1.4.1.)	**(144 019)**	**285 644**
Відсотковий дохід від фінансових активів, що не вимірюються за справедливою вартістю через прибуток/збиток	17	364 736	228 760
Чисті збитки від знецінення фінансових активів	6	(15 644)	(7 518)
Чистий інвестиційний дохід		**349 092**	**221 242**
Фінансові доходи за наданими страховими контрактами		7 862	17 755
Фінансові витрати від наявних контрактів на перестрахування		(301)	(1 486)
Чисті фінансові витрати на страхуванні		**7 561**	**16 269**
Чистий результат від страхування та інвестицій		**212 635**	**523 154**
Інші фінансові витрати	18	(7 175)	(6 653)
Інші операційні витрати	19	(153 633)	(110 948)
Частина прибутку в асоційованих та спільних компаніях, що обліковується за методом участі в капіталі			
Прибуток до податку на прибуток		**51 826**	**405 553**
Витрати з податку на прибуток	15	(21 441)	(70 974)
Прибуток за рік		**30 385**	**334 579**
Інший сукупний дохід за рік, без податків			
Всього сукупний дохід за рік		**30 385**	**334 579**

ДОДАТОК В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2025 01 01
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"	за ЄДРПОУ 30113243
Територія	М.КИЇВ	за КАТОТТГ [1] UA80000000000875983
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ 230
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КВЕД 65.12
Середня кількість працівників [2]	860	
Адреса, телефон	проспект Перемоги, буд. 65, М.КИЇВ обл., 03062	5360020

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 158	2 212
первісна вартість	1001	15 105	15 105
накопичена амортизація	1002	11 947	12 893
Незавершені капітальні інвестиції	1005	994	1 100
Основні засоби	1010	180 329	215 976
первісна вартість	1011	328 006	398 173
знос	1012	147 677	182 197
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	1 241 182	1 102 994
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	1 010 777	1 534 224
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**2 436 440**	**2 856 506**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4 471	3 288
виробничі запаси	1101	4 471	3 288
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	4 719	15 044
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5 850	6 435
з бюджетом	1135	361	93
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	31 197	10 821
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17 927	25 435
Поточні фінансові інвестиції	1160	434 413	938 809
Гроші та їх еквіваленти	1165	107 045	109 817
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	107 045	109 817
Витрати майбутніх періодів	1170	491	688
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	91 603	126 518
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	88 801	124 011

Продовження ДОДАТКУ В

резервах незароблених премій	1183	2 801	2 507
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	**1195**	**698 077**	**1 236 948**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**3 134 517**	**4 093 454**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	102 000	102 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	140 605	182 025
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	16 397	16 397
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	541 123	698 207
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**800 125**	**998 629**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов`язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов`язання	1515	8 323	14 956
Довгострокові забезпечення	1520	19 961	25 429
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	19 961	25 429
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	2 017 086	2 680 506
у тому числі: резерв довгострокових зобов`язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	974 083	1 413 021
резерв незароблених премій	1533	1 043 003	1 267 485
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**2 045 370**	**2 720 891**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	18 438	12 826
товари, роботи, послуги	1615	123 257	137 585
розрахунками з бюджетом	1620	20 017	45 345
у тому числі з податку на прибуток	1621	20 017	44 682
розрахунками зі страхування	1625	-	351
розрахунками з оплати праці	1630	-23	2 117
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	255	338
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	127 078	175 372
Усього за розділом III	**1695**	**289 022**	**373 934**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	-	-
Баланс	**1900**	**3 134 517**	**4 093 454**

Керівник ЕП Царук Павло Вікторович — **Царук Павло Вікторович**

Головний бухгалтер Кутепінська Ірина Олександрівна — **Кульгінська Ірина Олександрівна**

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження ДОДАТКУ В

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2025	01	01
за ЄДРПОУ	30115243		

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"**
(найменування)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2024 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	1 440	1 697
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	4 689	8 044
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	4 589 610	3 224 092
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	769 067	556 093
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(-)	(-)
Праці	3105	(217 577)	(158 160)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(47 458)	(39 870)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(206 723)	(189 542)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(148 847)	(142 859)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(1 903)	(1 411)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(55 973)	(45 271)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(2 831 222)	(1 678 881)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(2 508 853)	(1 333 703)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	-447 027	389 770
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	699 905	306 855
необоротних активів	3205	67	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	321 528	275 359
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Продовження ДОДАТКУ В

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(571 878)	(884 792)
необоротних активів	3260	(-)	(7 998)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	449 622	-310 576
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(94 961)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	-	-94 961
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	2 595	-15 767
Залишок коштів на початок року	3405	107 045	122 529
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	177	283
Залишок коштів на кінець року	3415	109 817	107 045

Керівник Царук Павло Вікторович Царук Павло Вікторович

Головний бухгалтер Кульгінська Ірина Олександрівна Кульгінська Ірина Олександрівна

Електронний підпис ЕП

Продовження ДОДАТКУ В

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2025	01	01
Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"	за ЄДРПОУ	30115243		

(найменування)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2024 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	4 084 889	2 907 158
премії підписані, валова сума	*2011*	4 881 262	3 539 924
премії, передані у перестрахування	*2012*	197 303	138 144
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	593 093	518 800
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	(5 977)	24 178
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(1 178 640)	(531 454)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	1 975 269	1 341 252
Валовий: прибуток	2090	930 980	1 034 452
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	(429 584)	(249 532)
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	(464 419)	(244 152)
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	34 835	(5 380)
Інші операційні доходи	2120	195 390	140 698
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(701 736)	(664 776)
Витрати на збут	2150	(3 699)	(3 392)
Інші операційні витрати	2180	(149 138)	(426 288)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(157 787)	(168 838)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	476 323	368 986
Інші дохо...	2240	170 337	33 511
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(7 446)	(7 175)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(150 410)	(34 560)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Продовження ДОДАТКУ В

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	331 017	191 924
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(173 933)	(115 747)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	157 084	76 177
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	157 084	76 177

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 645	4 748
Витрати на оплату праці	2505	273 480	196 121
Відрахування на соціальні заходи	2510	46 230	38 271
Амортизація	2515	41 744	33 976
Інші операційні витрати	2520	1 834 333	1 197 799
Разом	**2550**	2 200 432	1 470 915

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Царук Павло Вікторович

ЕП Кульгінська Ірина Олександрівна

Керівник Царук Павло Вікторович

Головний бухгалтер Кульгінська Ірина Олександрівна

ДОДАТОК Д

Таблиця Д.1 – Параметри оцінювання платоспроможності страховика за оцінкою CAR [19].

Значення CAR, %	Оцінка покриття
<0	Недостатнє
від 0 до 25	Нормальне
від 26 до 50	Добре
від 51 до 75	Надійне
>76	Зразкове

ДОДАТОК Є

Таблиця Є.1 – Показники оцінки рівня використання інвестиційного потенціалу страховика

Показник	Формула розрахунку	
Блок «Доходність»		
1. Показник доходності власного капіталу	100 %*(Чистий прибуток) / (Середній обсяг власного капіталу впродовж року)	Ф1: (р. 1300)
2. Показник доходності інвестицій	100 %* (Фінансовий результат від фінансової діяльності) / (Середній обсяг фінансових інвестицій впродовж року)	Ф1: (р. 1165)
3.Показник доходності розміщення страхових резервів	100 %* (Фінансовий результат від фінансової діяльності) / (Середній обсяг чистих страхових резервів впродовж року)	Ф1: (р. 1495)
Блок «Ліквідність»		
4. Показник загальної ліквідності	100 %· (Високоліквідні активи) / (Зобов'язання)	Ф1: (р. 1030)
5. Показник покриття ліквідними активами страхових резервів	100 %· (Високоліквідні активи) / (Чисті страхові резерви)	Ф2: (р. 2200) + (р. 2220)+(р.2240)- (р. 2250) – (р. 2255) – (р.2270)
6. Показник покриття ліквідними активами та інвестиціями страхових зобов’язань	100 %· (Фінансові інвестиції за виключенням участі у капіталі) / (Чисті страхові резерви)	Ф1: (р. 1030) + (р. 1035) + (р.1160) + (р. 1165)
Блок «Диверсифікація»		
7. Показник участі в капіталі	100 %· (Інвестиції в дочірні підприємства) / ((Фінансові інвестиції за виключенням участі у капіталі) + (Інвестиції в дочірні підприємства))	Ф2: (р. 2350) або (р. 2355)
8. Показник частки страхових резервів в активах	100 %* (Чисті страхові резерви) / (Активи)	Ф1:(р. 1530) – (р.1180)
Блок «Динаміка»		
9. Показник зростання активів	100 %· ((Активи на кінець звітного періоду) / (Активи на початок звітного періоду) – 1)	Ф1: (р. 1165)
10. Показник зростання інвестиційного портфеля	100 %· ((Фінансові інвестиції) / (Фінансові інвестиції на початок звітного періоду) – 1)	Ф1: (р. 1495)

Продовження ДОДАТКУ Є

Таблиця Є.2 – Шкала оцінки показників рівня використання інвестиційного потенціалу страхових організацій

Показник	Оцінка		
	Добре	Задовільно	Незадовільно
1 Показник доходності власного капіталу	[ДДЦП; +∞)	[0; ДДЦП)	(-∞; 0)
2 Показник доходності інвестицій	[ДДЦП; +∞)	[0; ДДЦП)	(-∞; 0)
3 Показник доходності розміщення страхових резервів	[ДДЦП; +∞)	[0; ДДЦП)	(-∞; 0)
4 Показник загальної ліквідності	[95 %; +∞)	[65 %; 95 %)	[0 %;65 %)
5 Показник покриття ліквідними активами страхових резервів	[max (80 %; СРЗ); +∞)	[min (80 %; СРЗ); max (80 %; СРЗ))	[0 %; min (80 %; СРЗ))
6.Показник покриття ліквідними активами та інвестиціями страхових зобов'язань	[max (170 %; СРЗ); +∞)	[min (170 %; СРЗ); max (170 %; СРЗ))	[0 %; min (170 %; СРЗ))
7 Показник участі в капіталі	[0; 1 %]	(1 %; 10 %]	(10 %; +∞)
8. Показник частки страхових резервів в активах	[0; min (30 %; СРЗ)]	(min (30 %; СРЗ); max (30%; СРЗ)]	(30 %; +∞)
9 Показник зростання активів	[max (0 %; СРЗ); +∞)	[min (0 %; СРЗ); max (0 %; СРЗ))	(-∞; min (0 %; СРЗ))
10 Показник зростання інвестиційного портфеля	[max (0 %; СРЗ); +∞)	[min (0 %; СРЗ); max (0 %; СРЗ))	(-∞; min (0 %; СРЗ))

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Міщенко Валерія Валентинівна, студентка 2 курсу, заочної форми навчання, економічного факультету, спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітня програма «Фінанси і кредит», адреса електронної пошти vm0727140@gmail.com,

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Управління інвестиційною діяльністю СГ «ТАС» в сучасних умовах» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

_____	_____	В.В.Міщенко
(дата)	(підпис)	(ініціали, прізвище)